

Agencija za
strukovno obrazovanje
i obrazovanje odraslih

SMJERNICE ZA PRIMJENU STRUKOVNIH KURIKULUMA U SEKTORU MODA, TEKSTIL I KOŽA

nelektorirano

MODERNIZACIJA SUSTAVA
STRUKOVNOG OBRAZOVANJA
I OSPOSOBLJAVANJA

Projekt je sufinancirala Evropska unija iz Europskog socijalnog fonda.

POJMOVNIK

Elementi vrednovanja odgovaraju na pitanje što se vrednuje u pojedinome modulu, odnosno skupu ishoda učenja.

Generičke kompetencije (transferzalne, transdisciplinarne kompetencije) doprinose kvaliteti života pojedinca i njegovu djelovanju u zajednici te nisu izravno povezane sa strukom. Potrebne su u svakodnevnome životu i svijetu rada (primjerice, donošenje odluka, kreativnost, inicijativnost, rješavanje problema, interpersonalne itd.). Generičke kompetencije kombinacija su znanja, vještina i stajališta koji su preduvjet uspješnog učenja, rada i života osobe u 21. stoljeću te su temelj razvoja održivih društvenih zajednica i konkurentnoga gospodarstva.

Horizontalna prohodnost propisani je postupak kojim su određeni uvjeti pod kojima učenici tijekom srednjoškolskog obrazovanja imaju mogućnost promijeniti profil i razinu kvalifikacije.

Ishodi učenja znanja su i vještine koje je osoba stekla učenjem i dokazala nakon postupka vrednovanja. U Hrvatskom kvalifikacijskom okviru prikazuju se kroz znanja, spoznajne vještine, psihomotoričke vještine, socijalne vještine te pripadajuću samostalnost i odgovornost.

Ključne kompetencije jesu one koje svaki pojedinac treba za osobno ispunjenje i razvoj, aktivno građanstvo, društveno uključivanje i zapošljavanje. Uključuju vještine potrebne za razvoj društvene zajednice na načelima društva koje uči, ali i specifične ciljeve koji promoviraju učenje jezika, razvoj poduzetništva i kulturnu osviještenost. Europska unija 2018. godine redefinirala je osam ključnih kompetencija koncepta cjeloživotnog učenja. U Referentnom okviru utvrđuje se osam ključnih kompetencija: kompetencija pismenosti, kompetencija višejezičnosti, matematička kompetencija te kompetencija u prirodoslovju, tehnologiji i inženjerstvu, digitalna kompetencija, osobna i socijalna kompetencija te kompetencija učiti kako učiti, kompetencija građanstva, poduzetnička kompetencija, kompetencija kulturne svijesti i izražavanja.

Kompetencije označavaju skup znanja i vještina te pripadajuću samostalnost i odgovornost.

Konstruktivno poravnjanje postupak je u realizaciji kurikuluma u kojem se očekuje povezanost planiranih ishoda učenja s procesom učenja i poučavanja te s postupcima vrednovanja.

Kurikulum u strukovnom obrazovanju označava niz planiranih postupaka s ciljem stjecanja ključnih, generičkih i strukovnih kompetencija pojedinca, odnosno sa svrhom ostvarenja ishoda učenja određenih standardom(ima) kvalifikacije.

Kurikulum ustanove za strukovno obrazovanje dokument je koji izrađuje i donosi ustanova za strukovno obrazovanje i kojim se detaljno razrađuje odgojno-obrazovni proces kojim se stječu kvalifikacije na razinama od 2 do 5 HKO-a u toj ustanovi, a izrađuje se na temelju sektorskih i strukovnih kurikuluma.

Kvalifikacija je naziv za objedinjene skupove ishoda učenja koji su određenih razina, obujma, vrste i kvalitete. Dokazuje se svjedodžbom, diplomom ili drugom javnom ispravom koju izdaje ovlaštena pravna osoba.

Međupredmetne teme služe za stjecanje znanja, razvoj sposobnosti i stavova te produbljivanje svijesti kod učenika o zdravlju, pravima, osobnoj i društvenoj odgovornosti, društveno-kulturnom, gospodarskom, tehnološkom i održivom razvitku, vrijednostima učenja i rada te samopoštovanju i poštovanju drugih i drugačijih.

Metode vrednovanja načini su i postupci vrednovanja ostvarenosti ishoda učenja.

Modul je logična i smislena cjelina koja povezuje skupove ishoda učenja za samostalan i siguran rad u jednom definiranom dijelu radnog procesa, koji se odnosi na specifično zanimanje, odnosno kvalifikaciju. U sustavu obrazovanja odraslih izborom jednog ili više logički povezanih modula može se steći djelomična kvalifikacija.

Nacionalni kurikulum za strukovno obrazovanje dokument je kojim se određuju svrha, vrijednosti, ciljevi, načela te okvirni sadržaji, procesi učenja i poučavanja, organizacija i načini vrednovanja učeničkih postignuća, kompetencija i kvalifikacija u sustavu strukovnog obrazovanja Republike Hrvatske.

Nastavna metoda način je ili postupak kojim se stječu ishodi učenja (razlikujemo nastavne metode usmjerene na nastavnikovo poučavanje: vizualna, auditivna, audiovizualna, demonstracijska, usmenog

izlaganja i razgovora; te nastavne metode usmjerenе na učenikovu aktivnost i učenje: prakseološka metoda, umna mapa, igra uloga, simulacija, metoda grupne rasprave itd.).

Nastavna tema zaokružena je cjelina sadržaja učenja i nije isto što i nastavna jedinica, odnosno nije definirana 45-minutnim školskim satom.

Nastavni sustav je oblikovanje (strukturiranje) nastavnog procesa te domišljena, sređena, racionalna i ekonomična struktura izvođenja nastavnoga rada.

Neobvezni skupovi ishoda učenja su oni skupovi ishoda učenja koje izvoditelj strukovnog kurikuluma može izabratи kao izborne ovisno o potrebi lokalne zajednice, resursima ustanove te potrebama učenika.

Obvezni skupovi ishoda učenja su skupovi ishoda učenja koji su propisani strukovnim kurikulumom kao osnova za stjecanje kvalifikacije.

Odgojno-obrazovni ciklusi - su odgojno-obrazovna razvojna razdoblja učenika koja čine jednu cjelinu. Obuhvaćaju jednu ili više godina obrazovanja, a određuju se prema zajedničkim odgojno-obrazovnim ciljevima i ishodima koja učenik treba postići u određenom razvojnem ciklusu.

Oblici rada – su socijalne forme rada unutar kojih se stavlja naglasak na interakciju u sklopu koje se provodi proces učenja i poučavanja.

Obujam - propisani minimalni obujam kvalifikacije koji obuhvaća skupove ishoda učenja unutar standarda kvalifikacije. Minimalni obujam kvalifikacija u sustavu strukovnog obrazovanja iskazuje se kreditnim bodovima CSVET (Croatian Credit System for Vocational Education odnosno Hrvatski sustav bodova strukovnog obrazovanja i osposobljavanja).

Podsektor je skupina srodnih obrazovnih programa u sklopu jednoga sektora.

Sektor skupina je kvalifikacija jednog obrazovnog područja te zanimanja koja koriste ishode učenja tih kvalifikacija na radnim mjestima.

Sektorski kurikulum okvir je koji obuhvaća sve kvalifikacije jednoga sektora na razinama od 2 do 5 HKO-a te pripadajuće skupove ishoda učenja iz standarda kvalifikacija.

Skup ishoda učenja najmanji je cjeloviti skup povezanih ishoda učenja iste razine, obujma i profila.

Slobodni skupovi ishoda učenja skupovi su ishoda učenja koji se nalaze u Registru HKO-a, a nadilaze minimalni obujam kvalifikacije propisan pripadajućim standardom.

Strukovne kompetencije kompetencije su koje se odnose na neko zanimanje, odnosno kvalifikaciju. Obuhvaćaju skup znanja i vještina s pripadajućom samostalnošću i odgovornošću te stečeno iskustvo.

Standard kvalifikacije sadržaj je i struktura određene kvalifikacije. Uključuje one podatke koji su potrebni za određivanje razine, obujma i profila kvalifikacije te podatke koji su potrebni za osiguravanje i unapređenje kvalitete standarda kvalifikacije.

Standard zanimanja popis je svih poslova koje pojedinac obavlja u određenom zanimanju te popis kompetencija potrebnih za njihovo uspješno obavljanje.

Strategija učenja i poučavanja način je na koji učenik upravlja svojim učenjem, a temelji se na poznavanju vlastitih osobina i sposobnosti, znanju o zadacima koje treba obaviti, vještinama stjecanja, povezivanja i primjene novog znanja, predznanju i poznavanju svrhovitosti i uporabe vrijednosti novog znanja.

Strukovni kurikulum dokument je kojim se određuju procesi, načini i uvjeti stjecanja kvalifikacija na razinama 2 do 5 HKO-a. Donosi se na temelju jednog ili više standarda kvalifikacija koji su izrađeni na temelju jednog ili više standarda zanimanja sukladno konceptu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. Njime se stječu ključne i strukovne kompetencije te se definiraju pravila i načini stjecanja kvalifikacije. Strukovnim kurikulumom stječe se najmanje 70% kreditnih bodova obveznih skupova ishoda učenja i najviše 30% kreditnih bodova izbornih skupova ishoda učenja od ukupnog obujma kvalifikacije.

Učenje temeljeno na radu sastavni je dio strukovnog obrazovanja i provodi se kod poslodavca i/ili u ustanovi za strukovno obrazovanje, koja može biti i regionalni centar kompetentnosti te kombinirano.

Vertikalna prohodnost omogućuje učenicima da tijekom srednjoškolskog obrazovanja promjene razinu kvalifikacije.

Životne vještine uključuju medijsku pismenost, građanske kompetencije, finansijsku pismenost, brigu za okoliš i zdravlje.

POKRATE

Kurikulum USO – Kurikulum ustanove za strukovno obrazovanje

RCK – Regionalni centar kompetentnosti

SAP – samostalne aktivnosti polaznika

SIU – skup ishoda učenja

IU – ishod učenja

SK – standard kvalifikacije

USO – ustanova za strukovno obrazovanje

UTR – učenje temeljeno na radu

VPUP – vođeni proces učenja i poučavanja

Napomena:

Riječi i pojmovni skloovi koji imaju rodno značenje korišteni u ovom dokumentu (uključujući nazive strukovnih kvalifikacija, zvanja i zanimanja) odnose se jednako na oba roda (muški i ženski) i na oba broja (jedninu i množinu), bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, odnosno u jednini ili množini.

Sadržaj

UVOD.....	7
1. Polazišta izrade kurikulumskih dokumenata strukovnog obrazovanja	8
2. Kurikulumski dokumenti	10
2.1 Sektorski kurkulum	10
2.2 Kurikulum ustanove	14
2.3 Strukovni kurikulum	14
3. Moduli u strukovnom kurikulumu	16
4. Sastavnice strukovnog kurikuluma.....	17
4.1 Opći dio strukovnog kurikuluma.....	17
4.2 Popis općeobrazovnih nastavnih predmeta/modula	20
4.3 Popis obveznih strukovnih modula	20
4.4 Popis izbornih strukovnih modula	21
4.5 Razrada modula.....	21
5. Osnova kurikulumskih dokumenata u sektoru Moda, tekstil i koža	24
6. Planiranje modularne nastave i priprema ustanove za strukovno obrazovanje za novu školsku godinu	27
6.1 Primjer planiranja izvođenja modula Osnove ručnog i strojnog šivanja s primjenom u strukovnom kurikulumu za stjecanje kvalifikacije šivač modnih proizvoda.....	27
6.2 Primjer planiranja izvođenja strukovnih modula u strukovnom kurikulumu za stjecanje kvalifikacije šivač modnih proizvoda, razina 3 HKO-a	30
6.3 Godišnja i tjedna zaduženja nastavnika u modularnoj nastavi	33
6.4 Suradnja ustanove za strukovno obrazovanje s poslodavcima i/ili Regionalnim centrima kompetentnosti (RCK)	33
7. Vrednovanje učenika u modularnoj nastavi.....	33
7.1 Elementi vrednovanja.....	33
7.2 Zaključivanje ocjena modula	34
7.3 Izostanci učenika s modularne nastave	34
8. Suradnja nastavnika u realizaciji modula.....	35
8.1 Prijedlog hodograma u planiranju projektnih aktivnosti kao elemenata KUSO-a.....	35
9. Primjeri realizacije modula i skupova ishoda učenja kroz projektu nastavu u sektoru Moda, tekstil i koža	37
9.1. Primjer realizacije skupa ishoda učenja „Dizajn i izrada mini kolekcije ženske odjeće prema sezoni i modnom trendu“ u modulu „Ženska casual i sportska modna odjeća“ projektnom nastavom u 2. razredu strukovnog kurikuluma za stjecanje kvalifikacije modni krojač.....	38
9.2 Primjer realizacije modula „Modna galerija“ u 1. razredu strukovnih kurikuluma za stjecanje svih sektorskih kvalifikacija 4.1 razine	40
9.3 Primjer suradnje nastavnika mode i općeobrazovnih nastavnika: hrvatskog i stranog jezika u 1. razredu svih sektorskih kvalifikacija 4.2 razine	53
Prilog 1: Prijedlog organizacije odgojno-obrazovnog rada u strukovnom kurikulumu za stjecanje kvalifikacije modni asistent u prodaji	55
Prilog 2: Prijedlog plana modula strukovnog kurikuluma za stjecanje kvalifikacije razine 3 HKO-a po razredima: šivač modnih proizvoda	56

Prilog 2.1: Plan modula 1. razred za šivača modnih proizvoda.....	56
Prilog 2.2: Plan modula 2. razreda za šivača modnih proizvoda	56
Prilog 3: Prijedlog planova modula strukovnih kurikuluma za stjecanje kvalifikacija razine 4.1 HKO-a po razredima: modni krojač, modni asistent u prodaji i modni galerterist.....	57
Prilog 3.1 Plan modula 1. razreda za sve sektorske kvalifikacije 4. 1 razine: modni krojač, modni asistent u prodaji i modni galerterist.....	57
Prilog 3.2: Plan modula 2. razreda modnog krojača.....	58
Prilog 3.3: Plan modula 3. razreda modnog krojača.....	58
Prilog 3.4: Plan modula 2. razreda modnog asistenta u prodaji	59
Prilog 3.5: Plan modula 3. razreda modnog asistenta u prodaji	59
Prilog 3.6: Plan modula 2. razreda modnog galerteriste	60
Prilog 3.7: Plan modula 3. razreda modnog galerteriste	60
Prilog 4: Prijedlog planova modula strukovnih kurikuluma za stjecanje kvalifikacija razine 4.2 HKO-a po razredima: modni CAD dizajner, dizajner modne komunikacije, modni tehničar, računalni dizajner tekstila, dizajner modnih dodataka i modni laboratorijski tehničar	61
Prilog 4.1: Plan modula 1. razreda za sve sektorske kvalifikacije razine 4.2: modni CAD dizajner, dizajner modne komunikacije, modni tehničar, računalni dizajner tekstila, dizajner modnih dodataka i modni laboratorijski tehničar	61
Prilog 4.2: Plan modula 2. razreda modnog CAD dizajnera.....	61
Prilog 4.3: Plan modula 3. razreda modnog CAD dizajnera.....	62
Prilog 4.4: Plan modula 4. razreda modnog CAD dizajnera.....	62
Prilog 4.5: Plan modula 2. razreda dizajnera modne komunikacije	63
Prilog 4.6: Plan modula 3. razreda dizajnera modne komunikacije	63
Prilog 4.7: Plan modula 4. razreda dizajnera modne komunikacije	64
Prilog 4.8: Plan modula 2. razreda modnog tehničara	64
Prilog 4.9: Plan modula 3. razreda modnog tehničara	65
Prilog 4.10: Plan modula 4. razreda modnog tehničara.....	65
Prilog 4.11: Plan modula 2. razreda računalnog dizajnera tekstila	66
Prilog 4.12: Plan modula 3. razreda računalnog dizajnera tekstila	66
Prilog 4.13: Plan modula 4. razreda računalnog dizajnera tekstila	67
Prilog 4.14: Plan modula 2. razreda dizajnera modnih dodataka	67
Prilog 4.15: Plan modula 3. razreda dizajnera modnih dodataka	68
Prilog 4.16: Plan modula 4. razreda dizajnera modnih dodataka	68
Prilog 4.17: Plan modula 2. razreda modnog laboratorijskog tehničara	69
Prilog 4.18: Plan modula 3. razreda modnog laboratorijskog tehničara	69
Prilog 4.19: Plan modula 4. razreda modnog laboratorijskog tehničara	70
Prilog 5: Opsnice razine ishoda učenja prema Zakonu o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru	70

UVOD

Potreba za promjenom strukovnog obrazovanja nije novina, što je razvidno iz Strategije znanosti, obrazovanja i tehnologije (2014.), gdje je prepoznata važnost donošenja nacionalnog kurikuluma za strukovno obrazovanje, a na temelju njega predviđena je izrada kurikuluma za stjecanje kvalifikacija u redovitom sustavu strukovnog obrazovanja. Najvažniji preduvjeti za stvarnu promjenu strukovnog obrazovanja već su napravljeni i to na nekoliko razina.

Na nacionalnoj je razini, uvažavajući Strategiju znanosti, obrazovanja i tehnologije; Program razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja 2016. – 2020., godine donesen Nacionalni kurikulum za strukovno obrazovanje (u dalnjem tekstu NKS) te Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strukovnom obrazovanju (Narodne novine, br. 25/2018). Ostvarivanje načela, vrijednosti i ciljeva definiranih Nacionalnim kurikulumom za strukovno obrazovanje (2018.), gdje su u prvom planu značajnije povezivanje svijeta rada sa strukovnim obrazovanjem putem primjene prikladnih oblika učenja temeljenog na radu te poticanja učenika na što samostalnije i odgovornije učenje, ogleda se u primjeni modularnog strukturiranja i organiziranja kurikuluma, a potom i procesa učenja i poučavanja. U strukovnom obrazovanju takva je vrsta planiranja i programiranja od iznimne važnosti jer se modularnim planiranjem, programiranjem i organiziranjem procesa učenja i poučavanja želi postići korisnost i atraktivnost strukovnog obrazovanja. U tom se smislu odmiče od tradicionalnog razredno-satno-predmetnog sustava i nastoje se povezati ishodi učenja i na njemu utemeljeni sadržaji za učenike na što smisleniji i korisniji način.

Brze promjene i inovacije u gospodarstvu zahtijevaju suvremeno, progresivno i atraktivno strukovno obrazovanje, za što je potrebno kontinuirano poboljšavanje ovog važnog dijela sustava odgoja i obrazovanja. Osuvremenjivanje strukovnih kurikuluma novim tehnologijama i sadržajima ne samo da poboljšava kvalitetu obrazovanja, već i potiče inovativnost i kreativnost kod učenika. Učenici će biti izloženi novim tehnologijama i načinima rada, što će im pomoći da razviju nove vještine i sposobnosti te da budu dobro pripremljeni za zahtjevne i dinamične poslove u svojoj budućoj karijeri.

Razvojem novih strukovnih kurikuluma na sustavan i cijelovit način nastojalo se povezati sve elemente sustava strukovnog obrazovanja, a dokumenti izrađeni na temelju novog metodološkog pristupa postali su osnova za razvoj obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj. Strukovni kurikulum nastao na tim pretpostavkama uvjetuje praćenje tehnološkog napretka te individualno i kreativno promišljanje u pronaalaženju načina ostvarivanja ishoda učenja kako bi se osigurala kvaliteta i očekivani zadani ciljevi nastavnoga procesa. Kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika te njihov aktivan i inovativan pristup kao i volja za unaprjeđenjem i promjenama preduvjet su uspješne implementacije strukovnih kurikuluma u obrazovni sustav.

Na izradi kurikuluma sudjelovali su razni stručnjaci iz srednjoškolskog sustava i sustava za obrazovanje odraslih, visokoškolskog obrazovanja, poslodavci i brojni drugi stručnjaci kako bi se međusobnim dijalogom i raspravama postigao što bolji konsenzus i što kvalitetniji kurikulumski dokumenti koji će potom služiti kao temeljni okvir za suštinsko mijenjanje strukovnog obrazovanja te koji će pridonijeti kompetentnosti učenika i odraslih polaznika. Na razvoj strukovnih kurikuluma utjecalo je niz elemenata i postupaka kao što su zakonski okvir, pedagoško-didaktički okvir i kontekst, društveni i gospodarski kontekst, osposobljenost dionika strukovnog obrazovanja za uvođenje promjena kao i kvalitetni materijalni uvjeti i resursi. Svi navedeni elementi ujedno će utjecati i na njihovu implementaciju.

Uključenost svih dionika u nastavnom procesu, roditelja, osnivača kao i suradnja s lokalnom zajednicom i s partnerskim organizacijama izrazito je važna u implementaciji kurikuluma stoga je bitno unaprijed planirati različite modele suradnje. Fleksibilnost strukovnog kurikuluma osigurava prijeko potrebnu prilagodljivost na izvršnoj razini, u pojedinoj ustanovi i okruženju u kojem djeluje. Nastavnicima, cilj je unaprijediti postupke stjecanja znanja, vještina, samostalnosti i odgovornosti te učiniti taj proces transparentnim. Aktivno uključivanje učenika u samostalno upravljanje učenjem s preuzimanjem odgovornosti u tom procesu bitan su element razvoja svakog pojedinca.

Smjernicama za primjenu strukovnih kurikuluma cilj je osigurati jasnoću strukture kurikulumskih dokumenata i njihovu povezanost te pojašnjenja sastavnica strukovnog kurikuluma. Preporuke unutar dokumenta, nastavnicima su podloga za organizaciju nastavnoga procesa utemeljenog na ishodima učenja kao i aktivnostima za učenike u kojima je nastavnička uloga primarno moderiranje procesa. Pojedine sastavnice dokumenta su obvezujuće bez izmjene dok su druge temelj za osmišljavanje vlastitih, kreativnih postupaka u cilju vrednovanja svih definiranih ishoda s obzirom na specifičnosti ustanove u kojoj se primjenjuje kao i njene resurse. Tek pozitivno vrednovani ishodi učenja dokaz su stečenosti kompetencija unutar pojedine kvalifikacije.

1. Polazišta izrade kurikulumskih dokumenata strukovnog obrazovanja

Zakonom o strukovnom obrazovanju (Narodne novine, br. 30/2009, 24/2010, 22/2013, 25/2018, 69/2022) definirano je da se strukovno obrazovanje temelji na *Nacionalnom kurikulumu za strukovno obrazovanje* (2018.), na temelju kojeg se definiraju sektorski kurikulum, strukovni kurikulum i kurikulum ustanove za strukovno obrazovanje. Osim *Zakona o strukovnom obrazovanju*, u stvaranju ovog dokumenta konzultirani su i *Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru* (Narodne novine, br. 22/2013, 41/2016, 64/2018, 47/2020, 20/2021), *Zakon o obrazovanju odraslih* (Narodne novine, br. 144/2021), *Nacionalni okvirni kurikulum* (2011.), *Nacionalni kurikulum za strukovno obrazovanje* (2018.), *Metodologija izrade standarda zanimanja* (MRMS, 2019.), *Smjernice za razvoj standarda kvalifikacije u strukovnom obrazovanju i sposobljavanju* (MZO, 2021.), *Koordinirani metodološki pristup izradi kurikularnih dokumenta* (2018.), *Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* (Narodne novine, br. 87/2008, 86/2009, 92/2010, 105/2010, 90/2011, 5/2012, 16/2012, 86/2012, 126/2012, 94/2013, 152/2014, 07/2017, 68/2018, 98/2019, 64/2020), *Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje* (2011.), *Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi* (Narodne novine, br. 112/2010, 82/2019) te brojni drugi zakonski i podzakonski akti.

Stjecanje kvalifikacija u strukovnom obrazovanju temelji se na procesu učenja koje je snažno povezano s poslovima koje će učenici obavljati na budućem radnom mjestu te za nastavak obrazovanja i cjeloživotno učenje. Kako bi se postigli željeni učinci u procesu strukovnog obrazovanja, nužna je snažna povezanost svih njegovih dionika: učenika, odnosno polaznika u obrazovanju odraslih, nastavnika u ustanovama za strukovno obrazovanje i/ili u regionalnim centrima kompetentnosti i ustanovama za obrazovanje odraslih, mentora kod poslodavca i drugih. Tako će se ostvariti zahtjev da se strukovni kurikulumi planiraju na temelju kompetencija potrebnih na radnom mjestu, odnosno u zanimanju, a da se proces učenja i poučavanja realizira u realnim ili simuliranim situacijama radne aktivnosti. Proces učenja temeljenog na radu ključni je pristup te posebnost strukovnog obrazovanja i sposobljavanja.

Ovisno o vrstama obrazovanja za stjecanje kvalifikacije (redovito obrazovanje u ustanovi za strukovno obrazovanje, obrazovanje odraslih, neformalno obrazovanje i/ili informalno učenje) primjenjuju se različite metode učenja i poučavanja, a sve radi postizanja primjerene kvalitete usvojenosti svih skupova ishoda učenja, odnosno radi stjecanja kompetencija koje su određene standardima zanimanja.

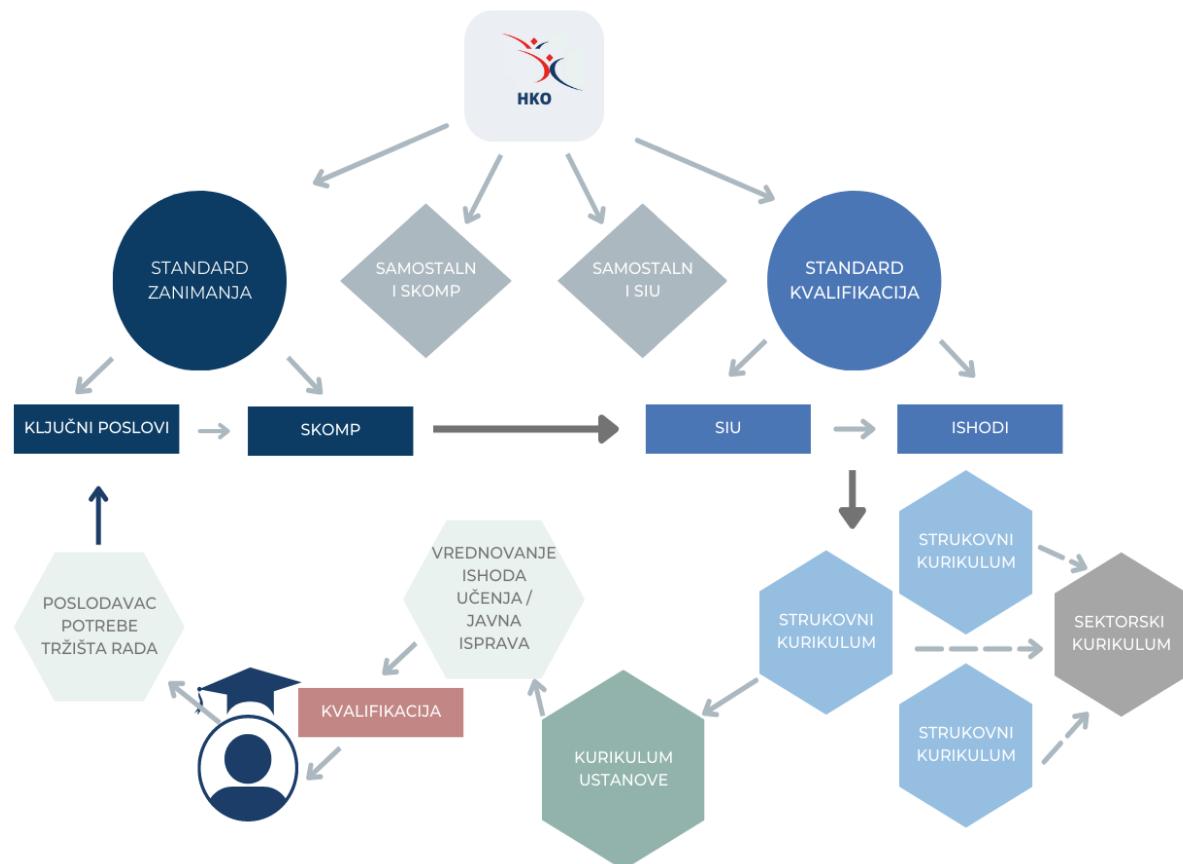
Svrha sustava strukovnog obrazovanja i sposobljavanja primarno je sposobljavanje učenika za rad: to je učenje za rad u nekom zanimanju na temelju kojeg će se učenici, samostalno i odgovorno, moći uključiti u svijet rada te će biti pripremljeni za nastavak obrazovanja i za cjeloživotno učenje. Zato je važno da učenik tijekom svoga obrazovanja provede što više vremena u radnom procesu i postupno, uz pomoć mentora kod poslodavca i nastavnika, sustavno ostvaruje ishode učenja potrebne za stjecanje određene kvalifikacije.

Kompetencije potrebne za osobni rast i razvoj i nastavak obrazovanja (generičke kompetencije) definirane su strateškim europskim dokumentima, *Nacionalnim okvirnim kurikulumom za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje* (2011.) i dio su obrazovnih sadržaja svakog strukovnog kurikuluma (odgovornost i autonomnost, refleksivnost, interpersonalna i intrapersonalna kompetentnost, kritičko i kreativno mišljenje, razvijanje metakognitivnih znanja, učinkovito rješavanje i suočavanje s problemima te samoučinkovitost). Također, *Nacionalnim kurikulumom za strukovno obrazovanje* (2018.) definirane su temeljne odgojno-obrazovne vrijednosti, ciljevi odgoja i obrazovanja te načela strukovnog obrazovanja. Stoga ih je potrebno implementirati na svim razinama izrade kurikuluma.

Omogućavanje vertikalne i horizontalne prohodnosti uz razvijanje motiviranosti za cjeloživotno učenje i djelovanje izuzetno je važno jer omogućuje učenicima različite načine stjecanja kvalifikacija i što bolje djelovanje u profesionalnom i osobnom smislu.

Put kreiranja dokumenata kreće od skupova kompetencija preuzetih iz standarda zanimanja (slika 1) preko skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije koji se u strukovnom kurikulumu grupiraju u module. Više strukovnih kurikuluma čini sektorski kurikulum koji zajedno sa strukovnim kurikulumom čine podlogu za izradu kurikuluma ustanove kao temeljnog dokumenta za planiranje nastavnog procesa (slika 2).

Kompleksnost kurikuluma ustanove ovisi o posebnostima škole, resursima te stupnju polivalentnosti ustanove za koju je primjenjiv. Kurikulum ustanove neizostavno se referira i na kurikulume općeobrazovnih predmeta. Oni su zajedno s općeobrazovnim strukovnim modulima podloga za planiranje aktivnosti kroz koje je moguće realizirati komplementarne ishode učenja s ishodima učenja u okviru strukovnih modula. Sinergija u organizaciji nastavnoga procesa doprinosi višem stupnju razumijevanja te bržem i kvalitetnijem ostvarivanje definiranih ishoda učenja.

Slika 1: Shematski prikaz povezanosti Registra HKO i kurikulumskih dokumenata s tržištem rada.

Slika 2: Povezanost temeljnih dokumenata

2. Kurikulumski dokumenti

2.1 Sektorski kurikulum

Sektorski kurikulum je okvir koji obuhvaća sve strukovne kurikulume kojima se omogućuje stjecanje kvalifikacija na razinama od 2 do 5 Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira jednog obrazovnog sektora te pripadajuće skupove ishoda učenja iz standarda kvalifikacije. Sektorski kurikulum predstavlja i mapu sektora čiji je cilj na makrorazini planiranja prikazati kvalifikacije i skupove ishoda učenja unutar sektora. Time se osim preglednosti i sustavnosti sektorskih kvalifikacija i njima pripadajućih skupova ishoda učenja, omogućava kreiranje vertikalne i horizontalne prohodnosti u pojedinom sektoru. Omogućavanje vertikalne i horizontalne prohodnosti uz razvijanje motiviranosti za cjeloživotno učenje i djelovanje izuzetno je važno jer omogućuje učenicima različite načine stjecanja kvalifikacija i što bolje djelovanje u profesionalnom i osobnom smislu.

Prema Zakonu o strukovnom obrazovanju, sektorski kurikulum sadrži popis svih kvalifikacija sektora, popis skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacija unutar tog sektora prema razini obrazovanja. Svaki skup ishoda učenja i svaki ishod ima odgovarajuću šifru, načine i uvjete za ostvarivanje horizontalne i vertikalne prohodnosti u sklopu sektora te modele i preporuke za izvođenje svih oblika učenja temeljenog na radu na razini sektora. Sadrži prosječno ukupno vrijeme koje učenik treba utrošiti za stjecanje pojedinih skupova ishoda učenja iskazano u kreditnim bodovima.

Stjecanje kvalifikacija u strukovnom obrazovanju i ospozobljavanju pojedinog sektora/podsektora uključuje ishode učenja koji su grupirani u četiri kategorije: jezgrovni dio, podsektorski dio, razlikovni dio i izborni dio (do 30%).

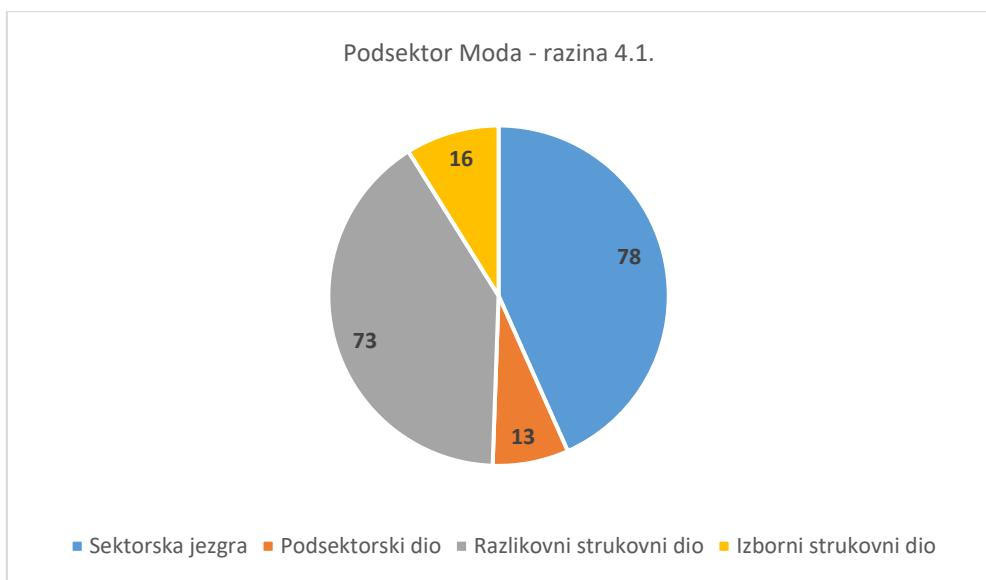
U jezgru ulaze općeobrazovni nastavni predmeti i strukovni skupovi ishoda učenja zadanog obujma iste razine sektora. Podsektorski dio uključuje popis skupova ishoda učenja zadanog obujma koji su zajednički svim kvalifikacijama iste razine unutar jednog podsektora. Razlikovni dio sadrži popis skupova ishoda učenja zadanog obujma koji su specifični za određenu kvalifikaciju. Izborni dio se sastoji od skupova ishoda učenja koji osiguravaju dodatno stjecanje kompetencija primjenjujući nove tehnologije i odgovore na zahtjeve tržišta rada (lokalno, regionalno, globalno). Određeni su strukovnim kurikulumom i/ili kurikulumom ustanove.

Standard kvalifikacija u strukovnom obrazovanju i ospozobljavanju uključuje ishode učenja koji su grupirani u četiri kategorije: opći dio jezgre, sektorski dio, razlikovni dio te izborni dio. U jezgru ulaze općeobrazovni nastavni predmeti i specifični strukovni skupovi ishoda zadanog obujma iste razine istog obrazovnog sektora. Sektorski dio uključuje popis skupova ishoda učenja zadanog obujma koji su zajednički svim kvalifikacijama iste razine unutar jednog sektora. Razlikovni dio sadrži popis skupova ishoda učenja zadanog obujma koji su specifični za određenu kvalifikaciju, dok izborni dio čine skupovi ishoda učenja koji osiguravaju dodatno stjecanje kompetencija primjenjujući nove tehnologije i odgovore na zahtjeve svijeta rada (lokalno, regionalno, globalno).

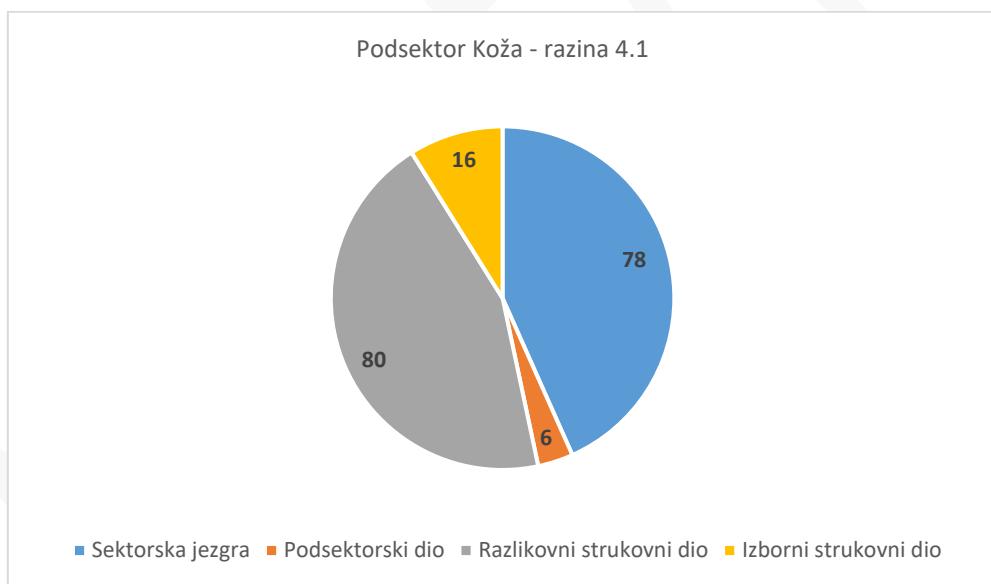
Analizom količine i udjela navedenih vrsta skupova ishoda učenja u tri standarda kvalifikacija na razini 3, 4.1 i 4.2 u sektoru Moda, tekstil i koža, vidljivo je da su u skladu s Metodologijom, kako pokazuju slike dolje.

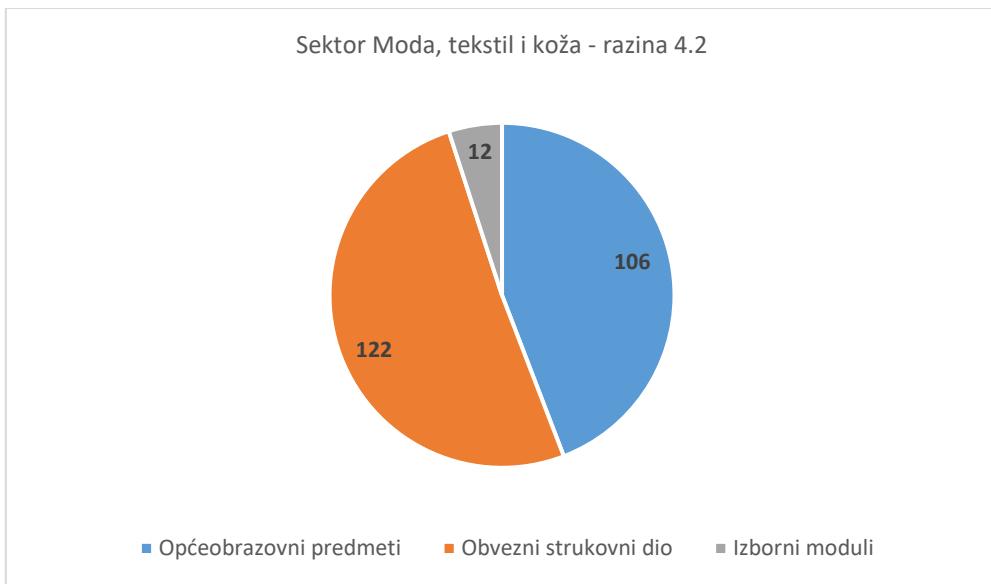
Slika 3. Količina i udio vrste SIU u SK Šivač modnih proizvoda, razina 3 HKO - a

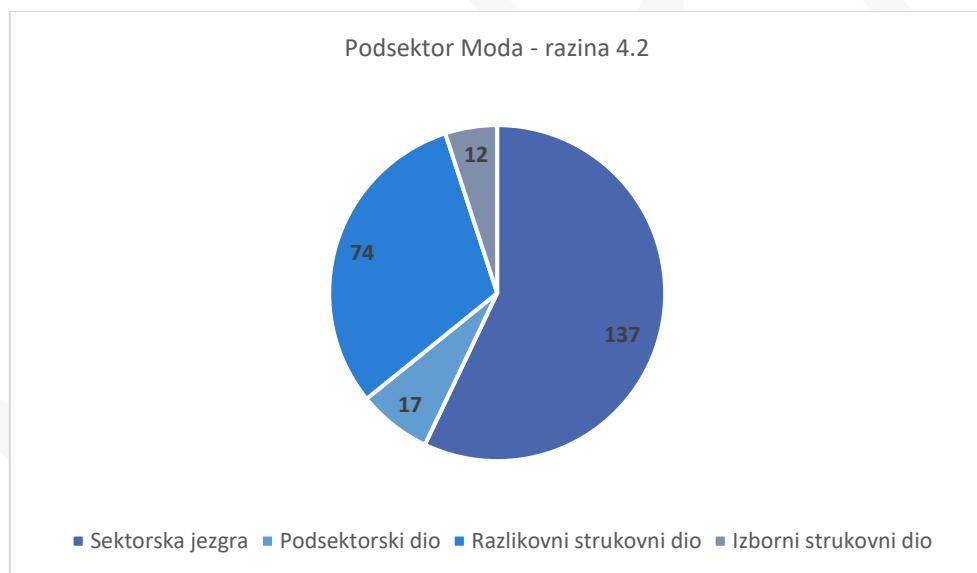
Slika 4. Prikaz kategorija u strukovnim kurikulumima razine 4.1 u podsektoru Moda

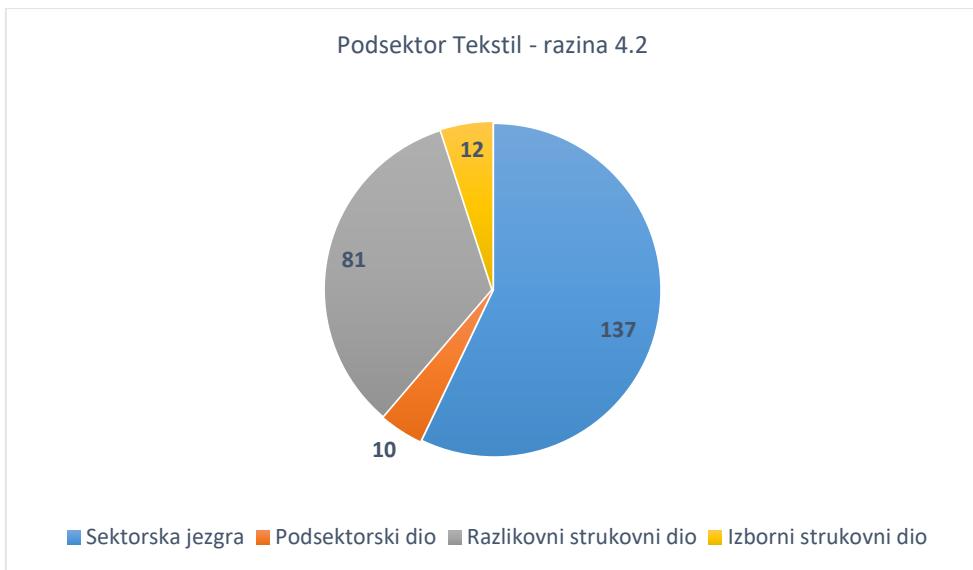
Slika 5. Prikaz kategorija u strukovnim kurikulumima razine 4.1 u podsektoru Koža

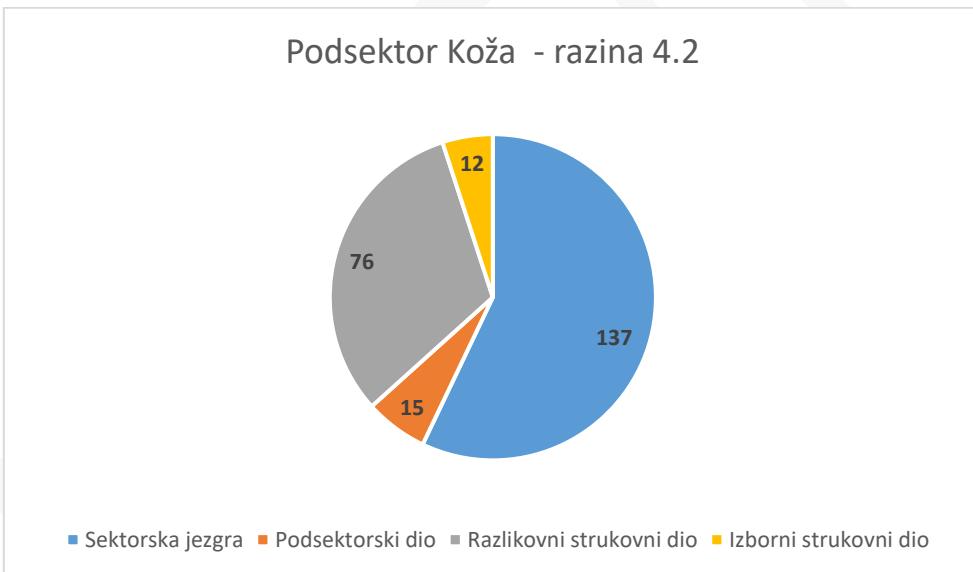
Slika 6. Prikaz kategorija u strukovnim kurikulumima razine 4.2 u sektoru Moda, tekstil i koža

Slika 7. Prikaz kategorija u strukovnim kurikulumima razine 4.2 u podsektoru Moda

Slika 9. Prikaz kategorija u strukovnim kurikulumima razine 4.2 u podsektoru Tekstil

Slika 10. Prikaz kategorija u strukovnim kurikulumima razine 4.2 u podsektoru Koža

Izborne module učenik može odabrati u skladu sa svojim interesima ili s potrebama lokalne zajednice, odnosno mogućnostima škole. Odabir izbornih modula učenicima omogućava postupno usmjeravanje prema budućoj kvalifikaciji i užoj specijalizaciji. Ustanova za strukovno obrazovanje može ponuditi tj. preuzeti predloženi izborni dio ili razviti svoje skupove ishoda učenja bodovno istovjetnim predloženim izbornim modulima odnosno skupovima ishoda učenja te ih primijeniti po upisu u Registar HKO-a. Na razini strukovnog kurikuluma i kurikuluma ustanove moguće je ponuditi i veći broj modula odnosno skupova ishoda učenja od propisanih 30 % kako bi ustanova za strukovno obrazovanje, na temelju ponuđenih mogla odabrati one module koji najviše odgovaraju interesima, mogućnostima i potrebama učenika te materijalnim i kadrovskim mogućnostima ustanove i potrebama lokalne zajednice. Slobodni dio odnosno fakultativni dio strukovnog kurikuluma učenici mogu odabrati sukladno svojim interesima određeni su kurikulumom ustanove za strukovno obrazovanje ovisno o kadrovskim i materijalnim uvjetima kojima ustanova raspolaže a ukupno nadilazi minimalan obujam kvalifikacije.

2.2 Kurikulum ustanove

Kurikulum ustanove za strukovno obrazovanje je dokument koji izrađuje i donosi ustanova za strukovno obrazovanje. Njime se detaljno razrađuje odgojno-obrazovni proces kojim se stječu kvalifikacije na razinama od 2 do 5 HKO-a u toj ustanovi, a temelji se na sektorskem/skim kurikulumu te jednom ili više strukovnih kurikuluma ovisno o obrazovnim programima koje ustanova izvodi.

2.3 Strukovni kurikulum

Zakon o strukovnom obrazovanju definira strukovni kurikulum kao dokument kojim se definira proces i uvjeti stjecanja kvalifikacija na razinama od 2 do 5 HKO-a.

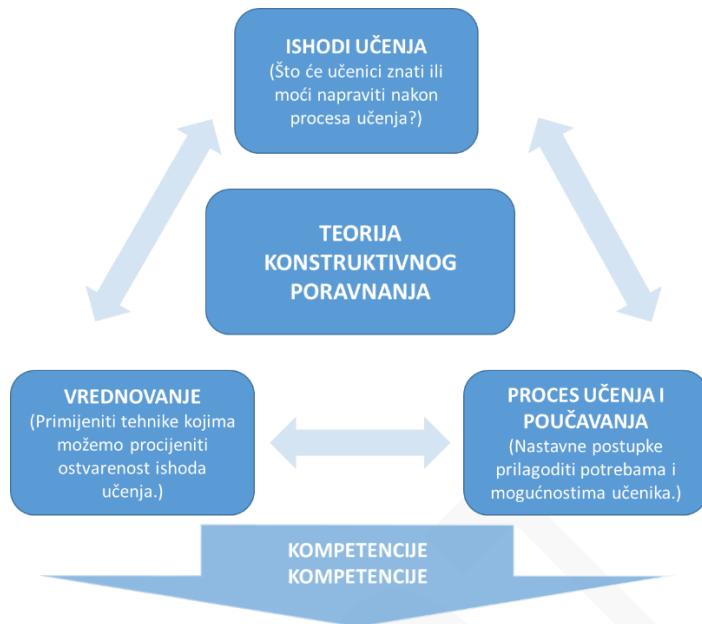
Kurikulumi u strukovnom obrazovanju sastoje se od općeobrazovnih predmeta, obveznih i izbornih modula (slika 5).

SASTAVNICE	OPĆEOBRAZOVNI DIO	OBVEZNI STRUKOVNI MODULI	IZBORNI STRUKOVNI MODULI
	<p>U obujmu koji je propisan NKSO-om za pojedinu razinu kvalifikacije.</p> <p>Zajednički su svim strukovnim kurikulumima na istovrsnoj razini kvalifikacije, a u funkciji su razvoja strukovnih, ključnih i generičkih kompetencija</p>	<p>U obujmu koji je propisan NKSO za pojedinu razinu kvalifikacije i Zakonom o strukovnom obrazovanju.</p> <p>Moduli se sastoje od skupova ishoda učenja koji su određeni standardom kvalifikacije odnosno prošli su proces vrednovanja i dio su Registra HKO-a.</p>	<p>U obujmu koji je propisan NKSO za pojedinu razinu kvalifikacije i Zakonom o strukovnom obrazovanju</p> <p>Moduli se sastoje od skupova ishoda učenja koji su određeni standardom kvalifikacije odnosno prošli su proces vrednovanja i dio su Registra HKO-a.</p>

Slika 11. Elementi strukovnog kurikuluma

Kurikulumima je potrebno planirati i organizirati nastavu usmjerenu na učenike te primjenjivati nastavne metode i strategije kojima se potiče samostalno, odgovorno i aktivno učenje. Nužno je povezivati potrebe tržišta rada s ishodima učenja, povezivati informalno učenje i neformalno obrazovanje s formalnim obrazovanjem te problemskim, projektnim i istraživačkim učenjem što podiže kvalitetu organizacije odgojno obrazovnoga rada i uspješno stjecanje kompetencija učenika. Kurikulum je dinamičan i promjenjiv dokument koji se mijenja u skladu s potrebama pojedinca, potrebama društva i svijeta rada te relevantnim rezultatima istraživanja.

Kurikulumski pristup učenju i poučavanju koji se temelji na ishodima učenja naglašava da s ishodima učenja trebaju biti povezane aktivnosti učenja i poučavanja i metode vrednovanja. Za ovaj postupak povezivanja uvedena je sintagma *konstruktivno poravnanje*. Pri tome se riječ konstruktivno povezuje s konstruktivističkom paradigmom (nastava usmjerena na učenika, aktivno učenje, nastavnik facilitator i drugo), a riječ poravnanje na činjenicu da nastavni sadržaji i aktivnosti trebaju biti usklađeni s ishodima učenja te da ishodi učenja mogu biti provjerljivi po završetku obrazovnog razdoblja (slika 6.).

Slika 12. Tri osnovne komponente konstruktivnog poravnanja

U modularnom planiranju nastave važno je odgovoriti na sljedeća pitanja:

- Što će učenici znati ili moći učiniti nakon završetka modula?
- Koje se metode, oblici i strategije učenja i poučavanja mogu primijeniti kako bi se učenike potaknulo na stjecanje zadanih ishoda učenja?
- Kojim metodama i postupcima vrednovati ostvarenost ishoda učenja?
- Koliko je vremena potrebno za ostvarivanje zadanih ishoda učenja?

Na ovaj način postavljeni ishodi olakšavaju nastavnicima osmišljavanje procesa učenja i poučavanja i u potpunosti omogućavaju kurikulumski pristup učenju i poučavanju, u kojem se umjesto usmjerenosti na sadržaje koji se uče/poučavaju i nastavnika kao prenositelja tih sadržaja naglasak stavlja na učenika kao aktivnog sudionika u vlastitom procesu učenja.

Slika 13. Temeljne odrednice kurikuluma

3. Moduli u strukovnom kurikulumu

Modul je logična i smislena cjelina koja povezuje skupove ishoda učenja (propisane strukovnim kurikulumom) na temelju kojih se stječu kompetencije za samostalan i siguran rad u definiranom dijelu koji se odnosi na određeno zanimanje, odnosno kvalifikaciju, uključujući i povezane radne procese. Razlika između nastavnih predmeta i modula uočljiva je prvenstveno u izvedbi kurikuluma. Modul povezuje oblike učenja koje se temelji na radu, učioničko i izvanučioničko učenje i poučavanje u smislu međusobne povezanosti s ciljem povećanja učinkovitosti organizacije rada (odgojno-obrazovnog procesa).

Modul se odmiče od organiziranja razredno-satno-predmetnog sustava iako u primjeni ostaje mogućnost da jedan nastavnik izvodi nastavu iz jednog modula ili pak da jedan modul bude realiziran od strane više nastavnika. U kurikulumu su moduli međusobno povezani kako bi se izbjegla predmetna rascjepkanost sadržaja. Modul povezuje sadržaje iz različitih područja u logičnu cjelinu. Cilj je integracija i povezivanje sadržaja iz do sada različitih nastavnih predmeta u cilju operacionalizacije te se takav pristup odmiče od predmetnog poučavanja. Povezuju se oblici učenja koji se temelje na radu s teorijskim sadržajima, podržava se primjena problemskog, projektnog i istraživačkog učenja u znatno većoj mjeri što u okviru razredno-predmetno-satnog sustava nije moguće. Takav pristup doprinosi nužno potreboj diferencijaciji i individualizaciji u nastavnom procesu te osigurava fleksibilnost u učenju i poučavanju i odmiče se od uniformiranosti.

Modul omogućava uvažavanje individualnih razlika među učenicima i ostavlja im dovoljno vremena za kvalitetno ostvarivanje ishoda učenja predviđenih strukovnim kurikulumom. Temelji se na konstruktivističkoj paradigmi te omogućuje primjenu vrednovanja za učenje i vrednovanja kao učenje, a ne samo vrednovanje stečenih ishoda učenja.

Podržava samostalno, odgovorno i aktivno učenje učenika te preuzimanje odgovornosti za vlastito učenje (učiti kako učiti). Utječe na kvalitetu suradnje na relaciji nastavnik – nastavnik jer je za primjenu modularnog pristupa potrebna suradnja između nastavnika različitih struka i područja. Modul iskazuje opterećenje učenika u CSVET bodovima odnosno vrijeme koje je potrebno prosječnom učeniku da bi stekao ishode učenja obuhvaćene modulom.

Moduli su kreirani povezivanjem skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije i detaljno su razrađeni u strukovnom kurikulumu.

Struktura modularne organizacije nastavnog procesa temelji se na slijedivosti te se moduli nadograđuju jedan na drugi logičnim slijedom, a poštuje se i pravilo od jednostavnijeg ka složenom, od temeljnih prema izbornima. Izborni moduli nadovezuju se na obvezne uvažavajući razvojne značajke učenika. Istiće se povezanost ishoda učenja s organizacijom procesa učenja i poučavanja te vrednovanjem ostvarenosti ishoda učenja i drugih oblika vrednovanja kao i vremenom potrebnim za ostvarivanje ishoda učenja (teorija konstruktivnog poravnjanja).

Obujam modula proizlazi iz obujma pojedinačnih skupova ishoda učenja sadržanih u modulu. Skup ishoda učenja kao najmanji cjeloviti skup povezanih ishoda učenja sastoji se od 4 do 10 ishoda učenja i njihov ukupni obujam iznosi u pravilu od 1 do 10 CSVET bodova. Minimalan obujam jednog modula jest obujam jednog skupa ishoda učenja iako modul najčešće čini više skupova ishoda učenja povezanih u logičnu cjelinu uz kreditno opterećenje od 3 do 12 CSVET bodova no postoje iznimke kao primjerice moduli koji se ostvaruju samo u oblicima učenja temeljenog na radu koji mogu imati do 20 CSVET bodova.

Ishodi učenja koji su dio skupa ishoda učenja napisani su na razini usvojenosti koja se očekuje na kraju obrazovnog razdoblja i prenose se iz standarda kvalifikacije.

U skladu s obujmom i značjkama modula u strukovnome kurikulumu se preporučuje udio vođenog procesa učenja i poučavanja (odnosi se na sve oblike učenja i poučavanja koji uključuju broj sati rada nastavnika i zapisuju se kao postotni udio u odnosu na druge načine stjecanja ishoda učenja), oblicima učenja temeljenog na radu (postotni udio u odnosu na druge načine stjecanja ishoda učenja, uključujući i broj sati rada nastavnika) te samostalnim aktivnostima učenika (iskazano postotno).

U preporukama o načinima i primjeru vrednovanja skupa ishoda učenja vodi se računa o aktivnostima koje je potrebno provesti, ciljevima koje je potrebno pratiti i postići kroz aktivnost, uvjetima pod kojima se aktivnost provodi, alatima koji se koriste, pravilima i standardima kojih se treba pridržavati, problemima i izazovima koje je potrebno prevladati te stvarnim/poslovnim/životnim situacijama. Način praćenja ostvarenosti ishoda učenja i ostalih elemenata vrednovanja određeni su Pravilnikom o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi te drugim zakonskim i podzakonskim aktima.

Skupovima ishoda učenja u modulima se usporedno razvijaju i generičke (transverzalne) kompetencije, koje su sastavni dio kurikuluma međupredmetnih tema. Uporabom kurikuluma međupredmetnih tema povezuje se modul s pripadajućom međupredmetnom temom i ishodima učenja koji su definirani tom međupredmetnom temom. Jedan modul može biti povezan s više međupredmetnih tema.

Preporuke za ostvarivanje ishoda učenja sadržavaju smjernice kojima se pobliže objašnjavaju specifičnosti implementacije ishoda učenja opisanih modulom u procesu učenja i poučavanja. Preporučene elemente nastavnici biraju na temelju vlastite procjene primjerenoosti i relevantnosti za ostvarivanje ishoda učenja u specifičnom školskom i razrednom okruženju. Metodičke preporuke vezane uz nastavni sustav te navedene metode učenja i poučavanja nužne da bi se ostvario jedan ili više ishoda potrebno je uzeti u obzir pri organizaciji nastavnog procesa. Ti primjeri opisuju dubinu i širinu ishoda, posebno kad se odnose na više razine kognitivnih procesa, primjenu znanja i vještina, rješavanje problema i slično, ali sami nisu prikaz svih mogućih aktivnosti učenja koje učenici moraju proći, ni kao pokazatelji postignuća učenika već temelj za kreiranje vlastitih od strane nastavnika. Preporuke nisu zadane kao zahtjev kurikuluma, već predstavljaju prijedloge za lakše orientiranje u zahtjevima kurikuluma te za planiranje učenja i poučavanja.

Modularni pristup omogućuje učenicima da se fokusiraju na jednu temu, stvore kvalitetan proizvod i razviju specifične vještine, a također im pruža priliku da se izravno upoznaju s izazovima koje će susresti u stvarnom radnom okruženju. Isto tako, olakšava individualizaciju obrazovanja i prilagođavanje ostvarivanja ishoda učenja potrebama učenika.

4. Sastavnice strukovnog kurikuluma

Strukovni kurikulum sastoji se od sljedećih dijelova:

- Opći dio strukovnog kurikuluma
- Popis općeobrazovnih nastavnih predmeta/modula
- Popis obveznih strukovnih modula
- Popis izbornih strukovnih modula
- Razrada modula po razredima
- Završni rad

4.1 Opći dio strukovnog kurikuluma

OPĆE INFORMACIJE O STRUKOVNOM KURIKULUMU	
Sektor	Sektor je definiran Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom te određuje sektorska znanja i vještine. Svaki HKO sektor sastoji se od kvalifikacija iz tog sektora ili više podsektora homogenog područja znanja koja ta zanimanja koriste na radnim mjestima. Popis sektora nalazi se Pravilniku o Registru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.
Naziv kurikuluma strukovnog obrazovanja	Naziv kurikuluma strukovnog obrazovanja najčešće proizlazi iz naziva standarda kvalifikacije. U slučaju da kurikulum proizlazi iz dva ili više standarda kvalifikacije s udjelom više ili manje od 50 % pojedine kvalifikacije, može proizaći i novi naziv kurikuluma koji novim nazivom objedinjuje sve standarde kvalifikacija koje su dio kurikuluma.
Kvalifikacija koja se stječe završetkom obrazovanja	Kvalifikacija koja se stječe završetkom obrazovanja proizlazi iz kurikuluma. Ako kurikulum u sebi objedinjuje više standarda zanimanja i standarda kvalifikacija uz naziv stečene kvalifikacije u prilogu svjedodžbe se detaljnije raspisuju kompetencije, znanja i vještine koje su proizašle specifičnim znanjem.

Razina kvalifikacije prema HKO-u	Razina kvalifikacije propisana je Zakonom o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru te mogu biti 1, 2, 3, 4, 4.1, 4.2, 5, 6 st., 6 sv., 7.1 st., 7.1 sv., 7.2, 8.1 i 8.2.	
Minimalan obujam kvalifikacije (CSVET)	Minimalan obujam kvalifikacije opisuje opterećenje učenika u pojedinoj kvalifikaciji (prosječno ukupno utrošeno vrijeme učenika potrebno za stjecanje te kvalifikacije) iskazano CSVET bodovima. Minimalni obujam kvalifikacije propisan je Zakonom o HKO-u.	
Obujam ishoda učenja na razini ciklusa (CSVET)	4. ciklus	5. ciklus
Pokazatelji na temelju kojih je izrađen strukovni kurikulum		
Popis standarda zanimanja	Popis standarda kvalifikacije	Sektorski kurikulum
<p>Utemeljenost kurikuluma proizašao je iz jednog ili više standarda zanimanja.</p> <p>Standard zanimanja predstavlja popis svih poslova koje pojedinac obavlja u određenom zanimanju i popis kompetencija potrebnih za njihovo uspješno obavljanje.</p> <p>Sadržaj standarda zanimanja iz sektora nalazi se u Registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira.</p>	<p>Odabrani standard kvalifikacije ili standardi kvalifikacije sadržavaju raspisane skupove ishoda učenja koji imaju utemeljenje u standardu zanimanja (ključni poslovi i kompetencije proizašli su iz stavova i potreba poslodavca određenog sektora). Izrada ishoda učenja, odnosno skupova ishoda učenja predstavlja sadržajnu povezanost između stavova poslodavca (potreba tržista rada) te kurikuluma kao načina ostvarivanja ishoda učenja.</p> <p>Sadržaj standarda kvalifikacije, odnosno skupova ishoda učenja iz sektora nalazi se u Registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira.</p>	<p>Sektorski kurikulum sadržava sve strukovne kurikulume određenog sektora na razini 3, 4.1 i 4.2. s pripadajućim skupovima ishoda učenja iz standarda kvalifikacije te dodatnim informacijama.</p>
Uvjeti za upis strukovnog kurikuluma / programa obrazovanja	Uvjet za upis strukovnog kurikuluma je prethodno stečena kvalifikacija.	
Uvjeti stjecanja kvalifikacije (završetka programa strukovnog obrazovanja)	Uvjet stjecanja kvalifikacije odnosi se na sve aktivnosti koje učenik treba ostvariti / realizirati kako bi stekao kvalifikaciju, a to su pozitivno ocijenjeni općeobrazovni predmeti, skupovi ishoda učenja (SIU) iz strukovnog dijela kvalifikacije objedinjeni	

	u module te ostali uvjeti propisani zakonskim i podzakonskim rješenjima.
Uvjeti i načini obrazovanja u okviru obrazovnog programa	Odnosi se na realizaciju cijelokupnog procesa učenja i poučavanja te je potrebno proučiti i primijeniti preporuke.
Horizontalna prohodnost (preporuke)	Horizontalna prohodnost opisuje sektorsku jezgru, tj. skupove ishoda učenja koji su isti u različitim kvalifikacijama a dio su sektorske jezgre. Svaki sektor ovisno o specifičnosti i sektorske jezgre opisuje na koji način i uz koje uvjete učenik tijekom obrazovanja može promijeniti profil i razinu kvalifikacije.
Vertikalna prohodnost (mogućnost obrazovanja na višoj razini)	Vertikalna prohodnost opisuje sektorsku jezgru, tj. skupove ishoda učenja koji su isti u različitim kvalifikacijama (različita razina kvalifikacije) a dio su sektorske jezgre. Vertikalna prohodnost omogućuje učenicima da tijekom obrazovanja napreduju na višu razinu kvalifikacije. Učenik koji je stekao nižu razinu kvalifikaciju može nastaviti obrazovanje za stjecanje kvalifikacije više razine u statusu redovitog učenika. Promjena razine strukovne kvalifikacije uvjetovana je provjerom/dokazom stečenih kompetencija, a o potrebi, načinu i tijeku dokazivanja ostvarenih razlikovnih ishoda učenja, kojima se dokazuje potrebna razina stečenih kompetencija, odlučuje ustanova za strukovno obrazovanje u kojoj učenik želi nastaviti svoje obrazovanje.
Oblici učenja temeljenog na radu u okviru strukovnog kurikuluma	Oblici učenje temeljeno na radu opisuju mogućnosti realizacije skupa ishoda učenja s određenim udjelom učenja temeljenog na radu. Opisuje se način stjecanja skupa ishoda učenja u simuliranim uvjetima u specijaliziranoj učionici, kod poslodavca, u regionalnim centrima kompetentnosti te mogućnost kombiniranja navedenih načina stjecanja skupa ishoda učenja kroz učenje temeljeno na radu. Sektor ovisno o specifičnosti navodi kombinaciju realizacije skupa ishoda učenja unutar jednog razreda (npr. dio učenika realizira UTR u simuliranim uvjetima u specijaliziranoj učionici, a dio razreda realizira UTR kod poslodavca). Također se navodi i povezuje s Kurikulumom ustanove te mogućnostima realizacije skupa ishoda učenja kroz projektne aktivnosti.
Specifični materijalni uvjeti i okruženje za učenje koji su potrebni za izvedbu kurikuluma	Materijalni uvjeti vidljivi su u svakom skupu ishoda učenja u dijelu materijalnih uvjeta unutar standarda kvalifikacije. Ako postoje specifični materijalni uvjeti koji nisu navedeni u standardu kvalifikacije a potrebni su za realizaciju skupa ishoda učenja navode se dodatno. Ovisno o specifičnosti sektora poželjno je opisati na koji način se i kada koriste napisani specifični materijalni uvjeti.
Ciljevi strukovnog kurikuluma (15 – 20)	
Učenici će moći:	
Popisani ciljevi strukovnog kurikuluma opisuju specifične vještine, znanja i kompetencije povezane s kvalifikacijom s kojom se može uključiti na tržište rada ili nastaviti obrazovanje.	
Preporučeni načini praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe kurikuluma	Opisuje na koji način se prati kvaliteta realizacije kurikuluma (npr. postignuća učenika, prolaznost, završetak kvalifikacije, samovrednovanje nastave i nastavnika, vrednovanje kvalitete kurikuluma).

4.2 Popis općeobrazovnih nastavnih predmeta/modula

Popis općeobrazovnih nastavnih predmeta/modula						
Obujam na razini kvalifikacije iskazan bodovima i u postotcima						
ŠIFRA MODULA/ NASTAVNOG PREDMETA	NAZIV MODULA/ NASTAVNOG PREDMETA	ŠIFRA SKUPA ISHODA UČENJA / ŠIFRA ISHODA UČENJA	NAZIV SKUPA ISHODA UČENJA / ISHODA UČENJA	OBUJAM MODULA/ NASTAVNOG PREDMETA	CIKLUS U KOJEM SE MOŽE POHAĐATI MODUL/ NASTAVNI PREDMET	NAPOMENE VAŽNE ZA HORIZONTALNU I/ILI VERTIKALNU PROHODNOST
Dodijeljeno prema preporukama označavanja modula. Prema navedenoj oznaci moduli će se moći pretraživati u bazi e-Kurikulum.	Popis općeobrazovnih predmeta	Oznaka ishoda učenja općeobrazovnog predmeta	Ishodi učenja općeobrazovnog predmeta	Obujam predmeta	Navodi se ciklus u kojem se realizira općeobrazovni predmet	Opisane su specifičnosti važne za horizontalnu i/ili vertikalnu prohodnost ovisno o sektoru

4.3 Popis obveznih strukovnih modula

POPIS OBVEZNIH STRUKOVNIH MODULA						
Obujam na razini kvalifikacije iskazan bodovima i u postotcima						
ŠIFRA MODULA / NASTAVNOG PREDMETA	NAZIV MODULA / NASTAVNOG PREDMETA	ŠIFRA SKUPA ISHODA UČENJA	NAZIV SKUPA ISHODA UČENJA	OBUJAM MODULA/ NASTAVNOG PREDMETA	CIKLUS U KOJEM SE MOŽE POHAĐATI MODUL/ NASTAVNI PREDMET	NAPOMENE VAŽNE ZA HORIZONTALNU I/ILI VERTIKALNU PROHODNOST
Dodijeljeno prema preporukama označavanja modula. Prema navedenoj oznaci moduli će se moći pretraživati u bazi e-Kurikulum.	Popis modula	Šifra skupa ishoda učenja koja se povlači iz Registra HKO-a	Popis SIU koji čine modul	Obujam modula unutar kojeg se ostvaruju svi skupovi ishoda učenja.	Navodi se ciklus u kojem se realizira modul.	Opisane su specifičnosti važne za horizontalnu i/ili vertikalnu prohodnost ovisno o sektoru

4.4 Popis izbornih strukovnih modula

POPIS IZBORNIH STRUKOVNIH MODULA						
Obujam na razini kvalifikacije iskazan bodovima i u postotcima						
ŠIFRA MODULA/ NASTAVNOG PREDMETA	NAZIV MODULA/ NASTAVNOG PREDMETA	ŠIFRA SKUPA ISHODA UČENJA	NAZIV SKUPA ISHODA UČENJA	OBUJAM MODULA/ NASTAVNOG PREDMETA	CIKLUS U KOJEM SE MOŽE POHAĐATI MODUL/ NASTAVNI PREDMET	NAPOMENE VAŽNE ZA HORIZONTALNU I/ILI VERTIKALNU PROHODNOST
Dodijeljeno prema preporukama označavanja modula. Prema navedenoj oznaci moduli će se moći pretraživati u bazi e-Kurikulum.	Popis modula	Šifra skupa ishoda učenja koja se povlači iz Registra HKO-a	Popis SIU koji čine modul	Obujam modula unutar kojeg se ostvaruju svi skupovi ishoda učenja.	Navodi se ciklus u kojem se realizira modul.	Opisane su specifičnosti važne za horizontalnu i/ili vertikalnu prohodnost ovisno o sektoru

4.5 Razrada modula

NAZIV MODULA			
Šifra modula			
Kvalifikacije nastavnika koji sudjeluju u realizaciji modula	Kvalifikacije nastavnika napisane su u standardu kvalifikacije unutar svakog skupa ishoda učenja. Standardom kvalifikacije određena je minimalna razina kvalifikacije nastavnika prema HKO-u.		
Obujam modula (CSVET)	Obujam modula se odnosi na ukupno opterećenje učenika u navedenom modulu, a odnosi se na vođeni proces učenja i poučavanja, učenje temeljeno na radu te samostalne aktivnosti učenika.		
Načini stjecanja skupova ishoda učenja (od - do, postotak)	Vođeni proces učenja i poučavanja	Oblici učenja temeljenog na radu	Samostalne aktivnosti učenika/polaznika
	Vođeni proces učenja i poučavanja odnosi se na sve aktivnosti koje se realiziraju u standardnoj učionici a odnose se na teorijsku nastavu te realizaciju vježbi uz vođenje od strane nastavnika. VPUP raspisan je u postotnom udjelu u	Učenje temeljeno na radu se odnosi na sve aktivnosti koje se realiziraju u standardnoj učionici, u specijalizirani učionicama odnosno praktikumima, kod poslodavca, u regionalnim centrima kompetentnosti. Kroz	Samostalna aktivnost učenika odnosi se na sve one aktivnosti koje učenik radi izvan organiziranog procesa učenja i poučavanja: pisanje domaće zadaće, pripremanje za provjeru, istraživanje za izradu plakata, prezentacije, projekta,

	<p>cjelokupnom modulu što znači da škola ovisno o svojim mogućnostima može realizirati s većim ili manjim udjelom VPUP ovisno o UTR-u.</p> <p>Škola npr. ako sudjeluje u Erasmus ili bilo kojem drugom projektu (na školskoj, gradskoj, županijskoj ili nacionalnoj razini) kroz projektne aktivnosti može imati manji udio VPUP a veći udio UTR, dok škola koja navedeni modul ne realizira kroz projektne aktivnosti će imati veći udio VPUP od UTR-a. Poželjno je napisati primjer jednog i drugog scenarija realizacije nastave.</p>	<p>učenje temeljeno na radu učenik se stavlja u stvarne radne situacije te u stvarnim ili simuliranim uvjetima rješava zadatke, probleme povezane sa zahtjevima vlastitog zanimanja. UTR je raspisano u postotnom udjelu u cjelokupnom modulu što znači da škola ovisno o svojim mogućnostima može realizirati s većim ili manjim udjelom VPUP ovisno o UTR-u.</p> <p>Škola npr. ako sudjeluje u Erasmus ili bilo kojem drugom projektu (na školskoj, gradskoj, županijskoj ili nacionalnoj razini) kroz projektne aktivnosti može imati manji udio VPUP a veći udio UTR, dok škola koja navedeni modul ne realizira kroz projektne aktivnosti će imati veći udio VPUP od UTR-a. Poželjno napisati primjer jednog i drugog scenarija realizacije nastave.</p>	<p>čitanje preporučene i dodatne literature iz područja raspisanog modulom, pisanje seminarskog rada, vlastito istraživanje na zadanu temu. Samostalna aktivnost učenika odnosi se na sve aktivnosti povezane s ostvarenjem ishoda učenja, odnosno SIU i modula ali i sve aktivnosti koje učenik proizvoljno poduzima prema vlastitim preferencijama.</p>
Status modula (obvezni/izborni)	Modul se može realizirati kao obvezni, izborni ili fakultativni modul. Svi moduli koji su napisani kao obvezni moduli su obvezni dio kurikuluma u svim školama i temelj su kvalifikacije. Izborni moduli su moduli koji se ovisno o specifičnosti i potrebi lokalne zajednice, učenika mogu odabrati od strane pojedine škole. Odnosno, različite škole će moći realizirati različite izborne module. Osim preuzimanja već izrađenih modula, škola može izraditi nove izborne module uz uvažavanje propisanih procedura odobravanja SIU i izbornih modula.		
Cilj (opis) modula	Zaokružuje ishode učenja definirane modulom u jednu cjelinu i ukratko objašnjava što se modulom želi ostvariti, uključujući i obveze učenika. Nekad se navode glavne obveze učenika potrebne za postizanje ishoda učenja definiranih modulom. Mogu uključivati, primjerice, aktivnost učenika na nastavi, odgovornost, spremnost na timski rad, redovitost obavljanja samostalnih zadataka za učenje i slično.		
Ključni pojmovi	Ključni pojmovi dodatno pojašnjavaju ishode učenja i najmanji su elementi kurikuluma. Nisu cilj, ali su sredstvo za dostizanje cilja. Ključni pojam nije isključivo sadržaj, već daje jasno usmjerjenje učenju i poučavanju u pojedinom modulu.		
Povezanost modula s	Popis međupredmetnih tema		

međupredmetnim temama (ako je primjenljivo)	Osim stručnih kompetencija, u modulu je potrebno je usporedno razvijati i generičke (transverzalne) kompetencije, koje su sastavni dio kurikuluma međupredmetnih tema. Ukoliko odgojno-obrazovna očekivanja međupredmetnih tema nisu izravno integrirana u modul, mogu se indirektno integrirati dobrim odabirom primjerenih iskustava učenja i pristupa učenju i poučavanju.
Preporuke za učenje temeljeno na radu	Na konkretnom primjeru raspisan je način realizacije učenja temeljenog na radu (kod poslodavca, u specijaliziranim učionicama ili u regionalnim centrima kompetentnosti).
Specifični materijalni uvjeti i okruženje za učenje, potrebni za realizaciju modula	Materijalni uvjeti vidljivi su u svakom skupu ishoda učenja u dijelu materijalnih uvjeta unutar standarda kvalifikacije. Ako postoje specifični materijalni uvjeti koji nisu navedeni u standardu kvalifikacije a potrebni su za realizaciju skupa ishoda učenja navode se dodatno. Ovisno o specifičnosti sektora poželjno je opisati na koji način se i kada koriste napisani specifični materijalni uvjeti.

Skup ishoda učenja iz SK-a:	Naziv skupa ishoda učenja
Obujam SIU (CSVET)	Broj bodova iskazan CSVET bodovima
Ishodi učenja	Ishodi učenja na razini usvojenosti „dobar”
Ishod učenja na najmanjoj razini kojeg moraju ostvariti svi učenici	Za svaki ishod učenja određen je pokazatelj razine usvojenosti ishoda učenja „dobar”, koji služi kao standard za procjenu usvojenosti i razumijevanja dubine i širine pojedinoga ishoda na kraju razreda ili odgojno-obrazovnog ciklusa.

Dominantan nastavni sustav i opis načina ostvarivanja SIU

Preporuke vezane uz nastavni sustav, metode učenja i poučavanja nužne da bi se ostvario jedan ili više ishoda učenja. Time se nastoji bolje objasniti značenje ishoda učenja i sadržaja učenja te detaljnije opisati što predstavlja očekivano učenje.

Nastavne cjeline/teme	Popis nastavnih cjelina koje se mogu strukturirati na temelju povezivanja više ishoda učenja u modulu, ovisno o samoj nastavnoj problematici, što je u modularnom planiranju i programiranju i preporučljivo, a čine je nastavne teme.
------------------------------	--

Načini i primjer vrednovanja

Preporuke o načinima i primjeru vrednovanja skupa ishoda učenja kroz akciju/aktivnost, uvjetima pod kojima se aktivnost provodi, alati koji se koriste, pravila i standardi kojih se treba pridržavati, problemi i izazovi koje je potrebno prevladati te svakako koristiti stvarne/poslovne/životne situacije. Povezuju se i referentni ključni poslovi iz standarda zanimanja, kompetencije, i postupci/procedure, zahtjevi radnog mjesta/okoline (oprema, sredstva, alati, materijali).

Prijedlog prilagodbe za učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama

Za učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama navedeni su primjeri prilagodbe kako bi mogli ravnopravno pokazati usvajanje postavljenih ishoda učenja koje su stekli sudjelovanjem u procesu učenja i poučavanja.

Prilagodba postupaka vrednovanja može se odnositi na:

- proces vrednovanja
- prilagodbu ispitnih materijala i sredstava
- prilagodbi metoda vrednovanja.

5. Osnova kurikulumskih dokumenata u sektoru Moda, tekstil i koža

Sukladno *Pravilniku o Registrusu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira* (NN 96/2021) sektor IV. Moda, tekstil i koža obuhvaća: modu, dizajn tekstila i odjeće, tekstilnu i kožnu tehnologiju.

Slika 14. Sektor Moda, tekstil i koža i podsektori prema obuhvatu sektora, Katalog digitalnih i zelenih vještina, MRMS, <https://vjestine.hzz.hr/>, preuzeto 26.06.2023.

Prema obuhvatu sektora pristupilo se razvoju kurikulumskih dokumenata od standarda zanimanja, standarda kvalifikacije do sektorskog i strukovnih kurikuluma.

Slika 15. Slikovni prikaz razvoja strukovnih zanimanja i kurikuluma za stjecanje strukovnih kvalifikacija u sektoru Moda, tekstil i koža u funkciji povezivanja svijeta rada i obrazovanja te implementacije HKO-a

Kako je europska industrija modnih proizvoda i usluga vrlo dinamičan i raznolik sektor od kreativne i proizvodne industrije do modne prodaje i dizajna modne komunikacije za razvoj standarda zanimanja prema *Metodologiji za izradu standarda zanimanja i skupova kompetencija Hrvatskog kvalifikacijskog okvira*, Ministarstva rada, obitelji i socijalne politike korištene su sektorske europske strategije i preporuke za razvoj strukovnog obrazovanja, nacionalna istraživanja tržišta rada i potreba modne industrije danas prema područjima radnih procesa: *Procesi proizvodnje odjeće, Zbrinjavanje, recikliranje i održivi razvoj tekstila i kože, Dizajn i razvoj funkcionalnih proizvoda i tradicijskog tekstila, Procesi proizvodnje obuće, Procesi proizvodnje kožne galanterije, Modni dizajn i razvoj modnih proizvoda i Modno poslovanje*, a koji doprinose dugotrajnom kretanju zaposlenosti u ključnim gospodarskim djelatnostima sektora Moda, tekstil i koža. Kompetencije grupirane u skupove kompetencija u moderniziranim i novim standardima zanimanja nastali su anketiranjem malih, srednjih i velikih poslodavaca i radnika u Republici Hrvatskoj i analizom preporuka i istraživanjem potreba za znanjima i vještinama 225 gospodarskih subjekata koja se

bave proizvodnjom tekstila, odjeće, obuće, kože i obuće i ostalih modnih proizvoda zemalja Europske unije u projektu EU trendovi 2030. Tekstila, odjeće, kože i obuće (Future needed skills and trends for the TCLF sectors) [Results – Skills4Smart TCLF Industries 2030 \(s4tclfblueprint.eu\)](https://www.skills4smart-tclf.com/), provedenog od 2018. do 2022. godine pod vodstvom EURATAX, Brisel, krovnog udruženja gospodarskih subjekata i strukovnih udruženja zemalja EU za sektor Moda, tekstil i koža. Identificirana su temeljna i specifična znanja te sektorske vještine za izradu sektorskih standarda zanimanja potrebnih za promjenjive potrebe mnogobrojnog, nestalnog i vrlo konkurentnog tržišta modnih proizvoda i usluga.

U okviru ESF projekta „Modernizacija strukovnog obrazovanja i obrazovanja odraslih“ Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih razvijeno je deset sektorskih standarda zanimanja (SZ) koji su bili osnova za izradu cjelovitih standarda kvalifikacija (SK) na razinama 3, 4.1 i 4.2 HKO-a.

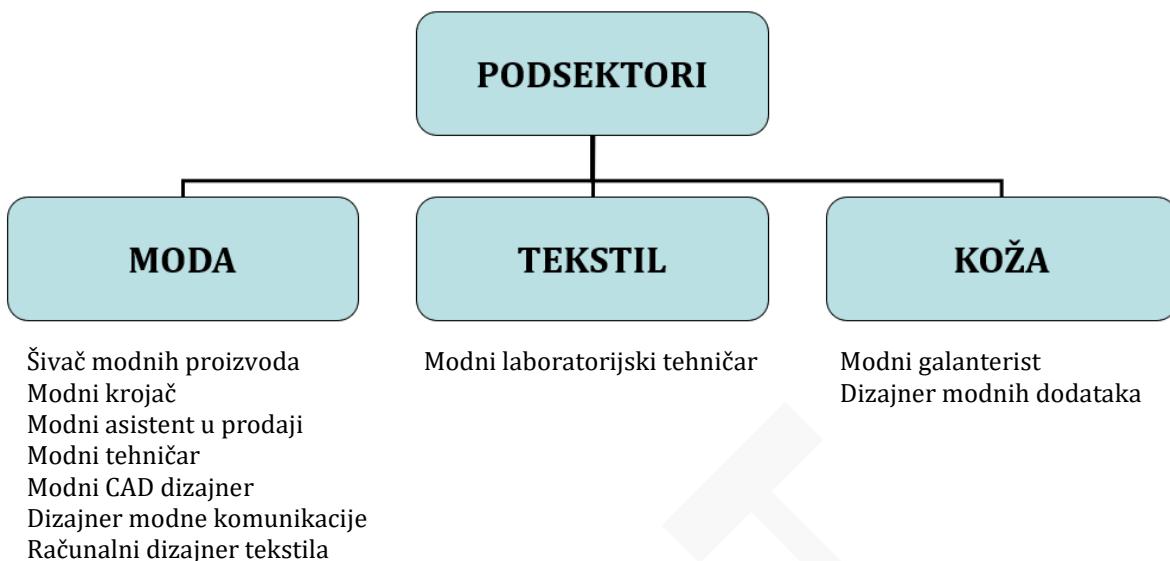
Slijedi prikaz standarda zanimanja u sektoru Moda, tekstil i koža, razina 3, 4.1 i 4.2 izrađeni u okviru ESF projekta „Modernizacija strukovnog obrazovanja i obrazovanja odraslih“:

Red. br. zanimanja	STANDARDI ZANIMANJA PO GRUPAMA
Procesi proizvodnje odjeće	
1.	Šivač tekstilnih i odjevnih proizvoda
2.	Modni krojač
Zbrinjavanje, recikliranje i održivi razvoj tekstila i kože	
3.	Laboratorijski tehničar za ispitivanje i njegu tekstila i kože
Dizajn i razvoj funkcionalnih proizvoda i tradicijski tekstil	
4.	Računalni dizajner tekstilnih proizvoda
Procesi proizvodnje obuće	
5.	Modni obućar
Procesi proizvodnje kožne galerantije	
6.	Modni galerterist
Modni dizajn i razvoj modnih proizvoda	
7.	Modni CAD dizajner
Modni dizajn i prodaja	
8.	Modni dizajner
9.	Dizajner modne komunikacije
10.	Modni asistent u prodaji

Tablica 1. Standardi zanimanja u sektoru Moda, tekstil i koža

U izradi sektorskih standarda kvalifikacija (standarda strukovnog dijela kvalifikacije) koristila su se sektorska zanimanja s kompetencijama grupiranim u skupove kompetencija za kreiranje ishoda učenja i skupova ishoda učenja za sektorske kvalifikacije na razinama od 2 do 5 HKO-a.

U procesu modernizacije strukovnog obrazovanja u sektoru pristupilo se inoviranju postojećih obrazovnih programa u trogodišnjem trajanju krojač i galerterist te četverogodišnjem trajanju tekstilni tehničar i tekstilno-kemijski tehničar sukladno potrebama u svijetu rada ali mogućnostima prohodnosti na višim razinama obrazovanja. Osim modernizacije postojećih obrazovnih programa izrađeni su novi strukovni kurikulumi modni asistent u prodaji i dizajner modne komunikacije te su revidirani strukovni kurikulumi modni tehničar i tehničar modelar obuće i kožne galerantije sa promjenom naziva u dizajner modnih dodataka.

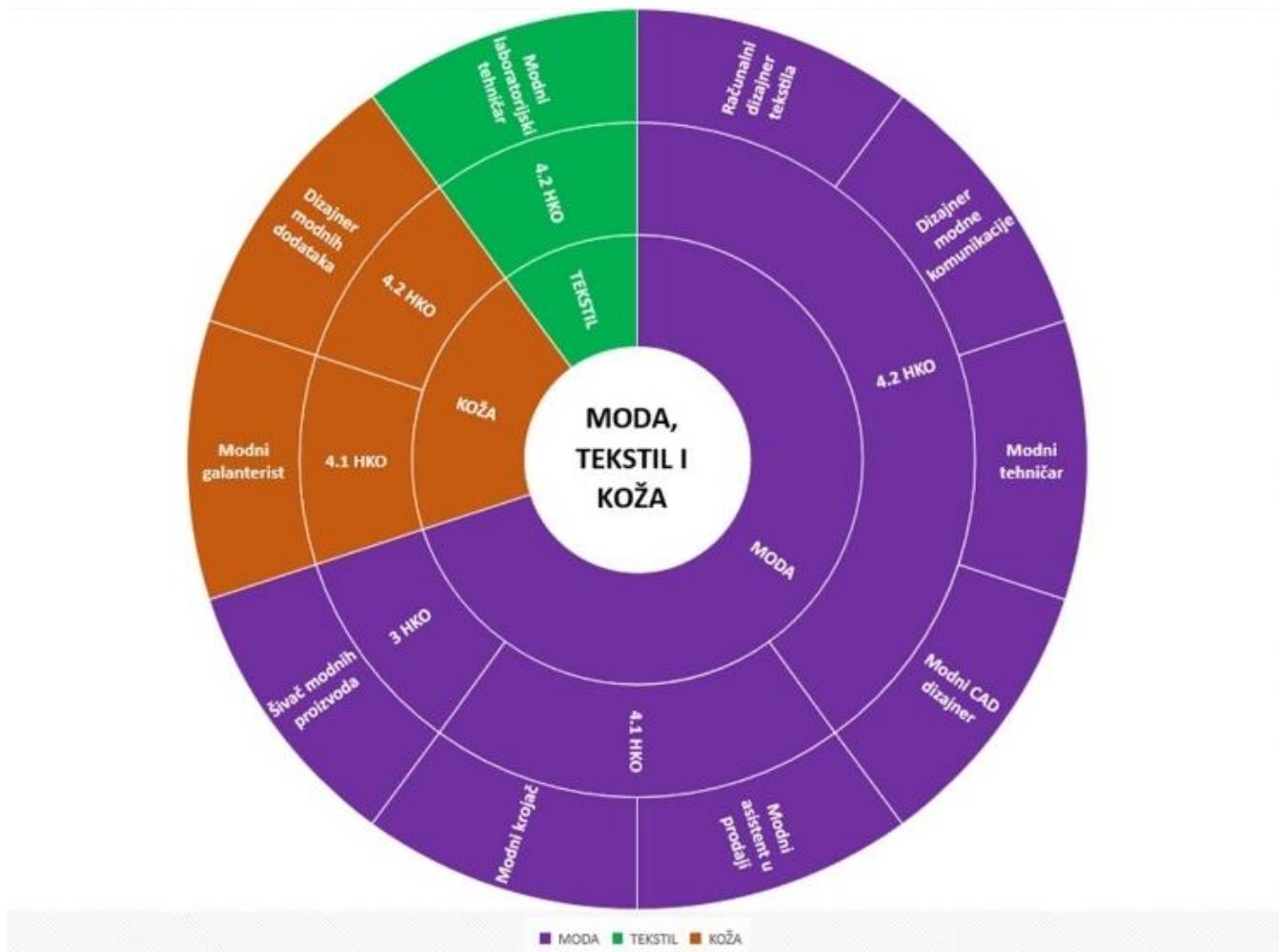

Slika 16. Podsektori prema strukovnim kurikulumima za stjecanje strukovnih kvalifikacija u sektoru Moda, tekstil i koža

Slijedi prikaz standarda kvalifikacija i strukovnih kurikuluma u sektoru Moda, tekstil i koža i podsektorima razina 3, 4.1 i 4.2:

Razina HKO-a	Naziv kvalifikacije (standard strukovnog dijela kvalifikacije)	Naziv strukovnog kurikuluma	Obujam CSVET	Klasa	Trajanje / godine
PODSEKTOR MODA					
3	SK Šivač tekstilnih i odjevnih proizvoda	Šivač modnih proizvoda	120	Cjelovita	2
4.1	SK Modni krojač	Modni krojač	180		3
	SK Modni asistent u prodaji	Modni asistent u prodaji		Cjelovita	4
	SK Modni CAD dizajner	Modni CAD dizajner			
	SK Dizajner modne komunikacije	Dizajner modne komunikacije			
4.2	SK Modni tehničar	Modni tehničar	240		
	SK Računalni dizajner tekstila	Računalni dizajner tekstila			
PODSEKTOR TEKSTIL					
4.2	SK Modni laboratorijski tehničar	Modni laboratorijski tehničar	240	Cjelovita	4
PODSEKTOR KOŽA					
4.1	SK Modni galanterist	Modni galanterist	180	Cjelovita	3
4.2	SK Tehnički dizajner cipela	Dizajnerica modnih dodataka	240	Cjelovita	4
	SK Dizajner modnih dodataka				

Tablica 2. Popis standarda kvalifikacije i kurikuluma po podsektorima

Slika 17. Grafički prikaz kurikuluma u sektoru Moda, tekstil i koža

6. Planiranje modularne nastave i priprema ustanove za strukovno obrazovanje za novu školsku godinu

Planiranje modularne nastave i priprema ustanove za strukovno obrazovanje za novu školsku godinu zahtijeva sustavan pristup i pažljivo razmatranje. Potrebno je pregledati strukovne kurikulume koji će se izvoditi u pojedinoj školi i školskoj godini te razmisliti o modulima i pripadajućim temama ili projektima kojima će se doprinijeti ostvarenju ishoda učenja pojedinih skupova ishoda učenja, odnosno modula. Također, važno je analizirati obujam i raspored modula i prilagoditi izvođenje materijalnim i kadrovskim uvjetima škole.

Pri planiranju modularne nastave nužno je informirati učenike, roditelje i ostale zainteresirane strane o planovima za novu školsku godinu te o mogućnostima ali i očekivanjima od procesa učenja i poučavanja.

6.1 Primjer planiranja izvođenja modula Osnove ručnog i strojnog šivanja s primjenom u strukovnom kurikulumu za stjecanje kvalifikacije šivač modnih proizvoda

Na slici 12 prikazan je plan modula u prvom razredu za zanimanje šivač modnih proizvoda/ šivačica modnih proizvoda kojeg je potrebno u prvom koraku analizirati te razmisliti o načinima izvođenja pojedinog modula tijekom nastavne godine i mogućim suradnjama među nastavnicima i lokalnim tvrtkama i partnerima.

	PLAN MODULA: 1. GODINA razina 3, (47 CSVET)																																												
Radni tjedni	Rujan				Listopad				Studen				Prosinc			Siječanj			Veljače			Ožujak			Travanj			Svibanj			Lipanj														
Moduli	OSNOVE RUČNOG I STROJNOG ŠIVANJA S PRIMJENOM												OBVEZNI STRUKOVNI MODULI										ŠIVANJE ŽENSKE ODJEĆE: SUKNJE I HLAČE						ŠIVANJE MUŠKE ODJEĆE: KOŠULJE I HLAČE																
Skupovi ishoda učenja	Osnovne tehnike izrade tradicijskog veza	Osnovne strojnoručne tehnike	Osnovne strojnoručne tehnike	Osnove izrade tekstilnog interijera: stolno i posteljno ruševje, uporabni predmeti	Šivanje suknje	Šivanje suknje	Šivanje dijelova ženskih hlača	Šivanje ženskih hlača	Šivanje dijelova košulje	Šivanje košulje	Šivanje dijelova muških hlača	Šivanje muških hlača	1	2	3	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35							
CSVET	2	2	2	2	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3					
Moduli	PROIZVODNI PROCESI U Izradi MODNIH PROIZVODA				OSNOVE KONSTRUKCIJE ODJEĆE I TEKSTILNOG INTERIJERA						OSNOVE KONSTRUKCIJE ŽENSKE I MUŠKE ODJEĆE												OSNOVE INFORMATIČKO-KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE																						
Skupovi ishoda učenja	strojevi i uređaji u proizvodnim procesima	strojevi i uređaji u proizvodnim procesima	osnove konstrukcije odjeće	osnove konstrukcije odjeće	osnove konstrukcije suknje	osnove konstrukcije suknje	osnove konstrukcije suknje	osnove konstrukcije suknje	osnove konstrukcije suknje	osnove konstrukcije suknje	osnove konstrukcije suknje	IKT u radu šivača/ Šivačice modnih proizvoda	1	2	3	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2					
Moduli	TEKSTILJE, KOŽE I KRZNÄ U MODI				Primjena tekstilnih materijala u modi i komercijalne značajke												Kože i krzna u modi				Modna terminologija			MODA I TRADICIJA													Skupovi ishoda učenja	Tekstilje u modi	Hrvatska tradicijska kultura odjevanja	CSMET	1	3	1	1	1

Slika 18. Primjer plana modula prvog razreda strukovnog kurikuluma za stjecanje kvalifikacije Šivač modnih proizvoda, 3 HKO-a

Primjeri planova modula svih razreda strukovnih kurikulumu za stjecanje kvalifikacija 3, 4.1 i 4.2 HKO-a u sektoru Moda, tekstil i koža nalazi se u prilogu Smjernica.

U svakom modulu načini stjecanja skupova ishoda učenja iskazani su u postocima i s tolerancijom što znači da broj školskih sati u strukovnom kurikulumu nije fiksno određen iako će se ponuditi fiksna satnica po modulima zbog lakšeg planiranja u početku izvođenja.

NAZIV MODULA	OSNOVE RUČNOG I STROJNOG ŠIVANJA S PRIMJENOM		
Načini stjecanja skupova ishoda učenja (od -do, postotak)	Vođeni proces učenja i poučavanja	Oblici učenja temeljenog na radu	Samostalne aktivnosti učenika/polaznika
	20 – 40 %	50 – 65 %	10 – 25 %

Slika 19. Izvadak iz strukovnog kurikuluma Šivač modnih proizvoda za modul Osnove ručnog i strojnog šivanja s primjenom

Broj školskih sati modula nije fiksno određen niti u ukupnom godišnjem fondu sati niti u tjednom broju sati u kojem će se realizirati tijekom nastavne godine. Svaka ustanova za strukovno obrazovanje može sama odlučiti s koliko sati tjedno će se taj modul realizirati uz uvjet da smo se odredili da 1 CSVET bod ima ekvivalentnu vrijednost 25 sunčanih sati. Prijedlog realizacije modula u okviru 10 tjedana od početka nastavne godine. Primjerice, USO može odrediti da će se neki modul izvoditi:

- prijedlog je da se modul planira u okviru 10 tjedana s početkom nastavne godine i završetkom u mjesecu studenom pa će se izvoditi deset tjedana s po 15-16 sati tjedno
- dinamika realizacije modula ne mora biti ujednačena na tjednoj bazi i može se realizirati npr. u rujnu 80 sati, listopadu 40 i studenom 30 sati
- prijedlog da se planirani modul izvodi s manjim tjednim opterećenjem kroz duži period (npr. 15 tjedana/10 sati tjedno).

Ovo je samo primjer, a ovisno o materijalnim i kadrovskim uvjetima svaka ustanova za strukovno obrazovanje će za svaku školsku godinu kombinirati za svaki modul godišnji i tjedni fond sati u razdoblju u kojem se modul izvodi. Predložene kombinacije, odgovaraju novom modularnom pristupu. On omogućuje da u kraćem vremenu učenik ostvari ishode učenja iz nekog modula, da bude „koncentriran“ na nastavu iz tog modula te ostvaruje ishode učenja slijedno. Na ovaj način se eliminira usporedno praćenje nekada i desetak strukovnih predmeta koji često obrađuju slične nastavne sadržaje, a ne događa se korelacija niti

suradnja među nastavnicima. Nakon završetka modula slijedi idući modul u logičnom slijedu te se može očekivati da će integracija znanja i vještina kod učenika biti značajnija i u većoj mjeri.

MODUL: OSNOVE RUČNOG I STROJNOG ŠIVANJA S PRIMJENOM

Nastavni tjedan	Modul <i>Osnove ručnog i strojnog šivanja s primjenom</i> (istи број сати по тиждена)	Modul <i>Osnove ručnog i strojnog šivanja s primjenom</i> (различити број сати по тиждена)	Modul <i>Osnove ručnog i strojnog šivanja s primjenom</i> (дужи период реализације модула)
1.	15	20	10
2.	15	20	10
3.	15	20	10
4.	15	20	10
5.	15	10	10
6.	15	10	10
7.	15	10	10
8.	15	10	10
9.	15	15	10
10.	15	15	10
11.	Započinje novi modul	Započinje novi modul	10
12.			10
13.			10
14.			10
15.			10
16.			Započinje novi modul
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			
30.			
31.			
32.			
33.			
34.			
35.			
Ukupno:	150	150	150

Tablica 3. Primjeri realizacije modula „Osnove ručnog i strojnog šivanja s primjenom“ na tri načina

6.2 Primjer planiranja izvođenja strukovnih modula u strukovnom kurikulumu za stjecanje kvalifikacije šivač modnih proizvoda, razina 3 HKO-a

Tjedno sati	Osnove ručnog i strojnog šivanja s primjenom	Šivanje ženske odjeće: suknje i hlače	Šivanje muške odjeće: košulje i hlače	Proizvodni procesi u izradi modnih proizvoda	Osnove konstrukcije odjeće i tekstilnog interijera	Osnove konstrukcije ženske i muške odjeće	Osnove IKT	Tekstilije, kože i krvna u modi	Moda i tradicija
1.	15			6				3	
2.	15			6				3	
3.	15			6				3	
4.	15			6				3	
5.	15			6				3	
6.	15			6				3	
7.	15			6				3	
8.	15			6				3	
9.	15			6				3	
10.	15				6			3	
11.		15			6			3	
12.		15			6			3	
13.		15			6			3	
14.		15			6			3	
15.		15			6			3	
16.		15				6		3	
17.		15				6		3	
18.		15				6		3	
19.		15				6		3	
20.		15				6		3	
21.		15				6		3	
22.		15				6		3	
23.			15			6		3	
24.			15			6		3	

25.			15			6		3	
26.			15			6			3
27.			15			6			3
28.			15			6			3
29.			15			6			3
30.			15			6			3
31.			15				6		3
32.			15				6		3
33.			15				6		3
34.			15				6		3
35.			15				6		3

Tablica 4. Prikaz jednog primjera mogućih rasporeda strukovnih modula u 1. razredu šivača modnih proizvoda, razina 3 HKO-a

Tijekom realizacije tri modula u strukovnom kurikulumu **šivač modnih proizvoda**: Osnove ručnog i strojnog šivanja s primjenom, Proizvodni procesi u izradi modnih proizvoda i Tekstilije, kože i krvna u modi moguće je ostvariti aktivnost „Izrada stolnog rublja“ suradnjom više nastavnika i zajedničkim tjednim planiranjem.

U slijedećoj tablici prikazan je dio kurikuluma ustanove za strukovno obrazovanje (USO) koji se odnosi na primjer razrade aktivnosti „Izrada stolnog rublja“.

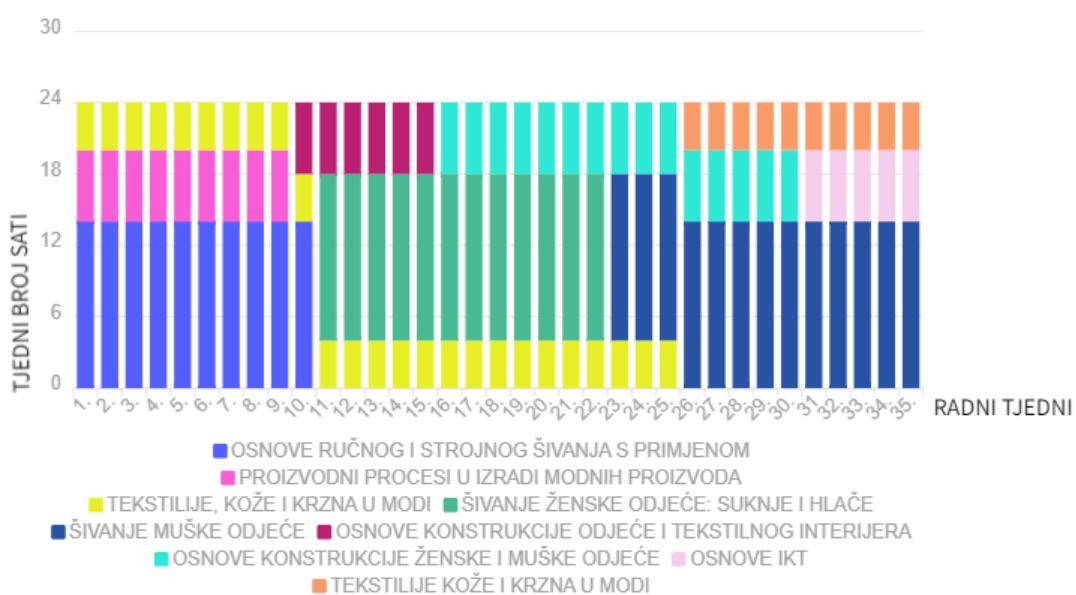
AKTIVNOST	IZRADA STOLNOG RUBLJA
OPIS	Učenik/ca će zaprimiti narudžbu od klijentice za izradom stolnjaka i nadstolnjaka s izvezenim blagdanskim motivom, odabrat odgovarajući materijal, planirati redoslijed operacija rada izrade, iskrojiti i sašiti stolnjak i nadstolnjak. Odabranom tehnikom tradicijskog veza ukrasiti stolnjak i nadstolnjak blagdanskim motivom.
RAZRED	1.
ISHODI UČENJA	Modul: Osnove ručnog i strojnog šivanja s primjenom SIU: Osnovne tehnike izrade tradicijskog veza IU: Primijeniti elemente tradicijskog veza u ukrašavanju suvremenih tekstilnih i modnih proizvoda SIU: Osnove izrade tekstilnog interijera: stolno i posteljno rublje, uporabni predmeti IU: Izraditi stolno rublje
	Modul: Proizvodni procesi u izradi modnih proizvoda SIU: Osnove tehnologije izrade odjeće IU: Raščlaniti poslove u tehnološkom procesu šivanja
	Modul: Tekstilije, kože i krvna u modi SIU: Primjena tekstilnih materijala IU: Odabrat tekstilne materijale prema strukturi, obilježjima i namjeni tekstilnih proizvoda
MPT	osr A.4.3.; odr B.4.1.; pod B.1.2.; uku D.4 / 5.2. 2.

VRIJEME TRAJANJA	od 5. do 10. tjedna nastave (15 sati)		
NASTAVNIK /BROJ SATI ZADUŽENJA	Strukovni nastavnik 1	Strukovni nastavnik 2	Strukovni nastavnik 3
	SIU: Primjena tekstilnih materijala	SIU: Osnove tehnologije izrade odjeće	SIU: Osnovne tehnike izrade tradicijskog veza SIU: Osnovne tehnike izrade tradicijskog veza
	2	1	12
MJESTO	Ustanova za strukovno obrazovanje		
KOMENTAR /OPAŽANJA			

Tablica 5. Primjer planiranja aktivnosti „Izrada stolnog rublja“ strukovnog kurikuluma šivač modnih proizvoda u kurikulumu ustanove za strukovno obrazovanje (KUSO)

Prepostavlja se da će biti moguće iz aplikacije e-Kurikulum ili neke druge dostupne aplikacije generirati izvešća o opterećenju pojedinog razreda na način kako je to prikazano grafikonom 1 koji će omogućavati odgovarajuće planiranje aktivnosti tijekom školske godine.

RASPORED STRUKOVNIH MODULA 1. RAZREDA ŠIVAČA MODNIH PROIZVODA

Slika 20. Prikaz rasporeda strukovnih modula šivača modnih proizvoda u prvom razredu

6.3 Godišnja i tjedna zaduženja nastavnika u modularnoj nastavi

U predmetnoj nastavi nastavnici su izvodili neki predmet od početka do kraja nastavne godine u istom tjednom fondu sati pa je tjedna norma bila uvijek ista (najčešće 21 sat tjedno). U modularnoj nastavi je moguće da nastavnik ima neravnomjerno zaduženje tijekom nastavne godine jer će u nekim tjednima imati više sati nastave nekog modula, a u nekim tjednima manje sati. Raspodjela nastave po nastavnicima i modulima treba biti usklađena s pravilnikom koji uređuje normu rada srednjoškolskih nastavnika i obvezni je dio Kurikuluma USO-a.

6.4 Suradnja ustanove za strukovno obrazovanje s poslodavcima i/ili Regionalnim centrima kompetentnosti (RCK)

Svaka ustanova za strukovno obrazovanje treba osigurati tehničke i materijalne uvjete za ostvarenje skupova ishoda učenja, odnosno ishoda učenja temeljenih na radu u svojim specijaliziranim učionicama, praktikumima ili ostvariti suradnju s Regionalnim centrima kompetentnosti i poslodavcima. Popis poslodavaca i RCK-ova s kojima će u pojedinoj školskoj godini surađivati na način da u njima učenici ostvaruju ishode temeljene na radu obvezni je dio kurikuluma ustanove za strukovno obrazovanje.

7. Vrednovanje učenika u modularnoj nastavi

7.1 Elementi vrednovanja

U svakom strukovnom kurikulumu pri razradi modula definiran je način stjecanja ishoda koji se sastoji od:

- vođenog procesa učenja i poučavanja
- učenja temeljenog na radu
- samostalnih aktivnosti učenika

i za svaki od tih načina naveden je okvirni postotak.

Načini stjecanja ishoda učenja (od - do, postotak)	Vođeni proces učenja i poučavanja	Oblici učenja temeljenog na radu	Samostalne aktivnosti učenika/polaznika
	20-30%	40-50%	20-30%

Za USO koje od školske godine 2023./2024. počinju s izvođenjem eksperimentalnih programa izrađenih prema novoj metodologiji predlaže se vođenje evidencije u e-Dnevniku na sljedeći način:

- modul se upisuje umjesto nastavnog predmeta
- SIU se upisuje umjesto elemenata vrednovanja
- nužne su precizne bilješke za praćenje ostvarenosti ishoda učenja u SIU-u i njihovo vrednovanje.

Proizvodni procesi u izradi modnih proizvoda	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
Strojevi i uređaji u proizvodnim procesima	5											
Osnove tehnologije izrade odjeće			4									
ZAKLJUČENO				4								

Slika 21. Prikaz modula „Proizvodni procesi u izradi modnih proizvoda“ u prvom razredu strukovnog kurikuluma šivač modnih proizvoda koji sadrži dva SIU: Strojevi i uređaji u proizvodnim procesima i Osnove tehnologije izrade odjeće

7.2 Zaključivanje ocjena modula

- Zaključna ocjena iz modula (prije zaključna ocjena iz predmeta) sastoji se od pozitivnih ocjena pojedinih SIU.
- Preporučuje se zaključivanje ocjena modula prema težinskom odnosu CSVET bodova pojedinih SIU (ocjena SIU x bodovi SIU / bodovi modula) iako se može i uzeti aritmetička sredina ocjena.

<i>Proizvodni procesi u izradi modnih proizvoda, 3 CSVET</i>	Zaključna ocjena SIU
Strojevi i uređaji u proizvodnim procesima, 1 CSVET	5
Osnove tehnologije izrade odjeće, 2 CSVET	4
Zaključna ocjena modula	$(5x1 + 4x2)/3 = 4.33$

- Praćenje ostvarivanja ishoda učenja u pojedinom skupu realizira se u bilješkama u kojima se i evidentira postignuta ocjena iz SIU-a.
- U slučaju da nastavu u modulu izvodi više nastavnika, ocjena se formira u dogovoru nastavnika na zadnjem nastavnom satu određenog modula.
- U slučaju da su neki SIU nedovoljno ocijenjeni (nisu usvojeni svi ishodi učenja) mogu se organizirati konzultacije iz tog modula za one SIU-e koji nisu pozitivno ocijenjeni.
- U slučaju da učenik ne ostvari sve ishode učenja nekog SIU-a do kraja nastavne godine upućuje se na dopunski rad.
- Za učenike koji su upućeni na dopunski rad primjenjuju se važeće zakonske odredbe.
- Ukoliko učenik po završetku nastavne godine ima više od dvije zaključene negativne ocjene iz modula, upućuje se na ponavljanje razreda.

7.3 Izostanci učenika s modularne nastave

U praksi će se događati da učenik neće biti prisutan na nastavi duže vrijeme tijekom realiziranja strukovnog modula i da je propustio neke SIU-e ili dijelove SIU-a. Zbog toga neće imati sve elemente za ocjenu SIU-a, odnosno zaključnu ocjenu modula. U tom slučaju potrebno je da nastavnik koji realizira taj SIU odredi na koji način i što je sve potrebno da učenik uspješno ostvari ishode učenja tog skupa. To može uključivati realizaciju projektnog zadatka, konzultativni rad s nastavnikom ili druge oblike koji su primjereni tom SIU-u. U bilješkama u e-Dnevniku vodi se evidencija o aktivnostima učenika i realizaciji obaveza kako bi bilo vidljiva učeniku, roditeljima, razredniku. Ostvarivanje ishoda učenja može se realizirati:

- kod poslodavca ili u regionalnim centrima kompetentnosti gdje plan ostvarivanja i vrednovanja SIU-a dogovaraju nastavnik i mentor o čemu se vodi dokumentacija i evidencija
- samostalnim aktivnostima – učenik će samostalno izraditi zadani projektni zadatak i tako ostvariti propuštene ishode o čemu se vodi dokumentacija i evidencija, a zadatak će biti vrednovan.

Ako je učenik ostao neocijenjen iz jednog ili više SIU nekog modula do kraja nastavne godine, primjenjuju se važeća zakonska i podzakonska rješenja (predmetni, razredni ispit).

8. Suradnja nastavnika u realizaciji modula

Pri izvođenju modularne nastave nužna je suradnja nastavnika, kako strukovnih, tako i općeobrazovnih. Suradnja se može ostvariti na način da:

- Jedan nastavnik provodi proces učenja i poučavanja u svim SIU u nekom modulu i prati učenike na UTR-u
- Više nastavnika sudjeluje u procesu učenja i poučavanja SIU-a u nekom modulu
- Jedan nastavnik provodi proces učenja i poučavanja u USO, a drugi prati učenike na UTR-u
- Jedan nastavnik provodi proces učenja i poučavanja u USO, a drugi realizira projektnu nastavu izvan USO
- i ostali oblici suradnje.

Preporuka je da se što veći dio nastave odvija kao projektna nastava, jer ona pruža učenicima priliku za aktivno sudjelovanje, stjecanje praktičnih vještina i primjenu znanja u stvarnim situacijama. Utječe na razvoj kritičkog razmišljanja, timskog rada, vještina rješavanja problema te potiče učenike da budu samostalni i samoinicijativni. Pri tome je poželjna suradnja više nastavnika istovremeno. U zajedničkom radu nastavnika očekuje se profesionalnost i kolegijalnost, a ravnatelji, voditelji i stručni suradnici trebaju podržavati takav način rada. Suradnja treba biti temeljena na povjerenju, međusobnom poštovanju ideja i stavova te otvorenoj komunikaciji. Nastavnici trebaju biti spremni podržati jedni druge, dijeliti resurse i iskustva kako bi se postigla što bolja kvaliteta projektnog rada. Suradnja nastavnika može biti izvor inspiracije i razmjene najboljih praksi, te doprinosi razvoju nastavnog procesa.

Pri izvođenju projektnih aktivnosti, moguće je angažirati više nastavnika istovremeno, što omogućava međusobnu suradnju i razmjenu ideja. Ovakva suradnja među nastavnicima donosi različite perspektive, bogatstvo ideja te omogućuje stvaranje interdisciplinarnog okruženja za učenje. Nastavnici mogu zajednički planirati i provoditi projekte te dijeliti odgovornost za određene aspekte nastave. U tom slučaju sati nastave se evidentiraju nastavnicima u vrijeme sudjelovanja u projektnoj nastavi (istovremeno ili u različitim vremenima). Na taj se način prepoznaje njihov doprinos i rad te se osigurava poštovanje njihovih nastavnih obveza i prava. Evidentiranje sati nastave omogućava transparentnost u raspodjeli radnih obveza i ravnotežu između nastavnika koji sudjeluju u projektu.

8.1 Prijedlog hodograma u planiranju projektnih aktivnosti kao elemenata KUSO-a

Hodogram koji je naveden u nastavku je okvirni jer svaka USO će imati slobodu u stvaranju svog KUSO-a. Međutim, spomenuti koraci su potrebni jer se odnose na zajedničko planiranje aktivnosti za sljedeću školsku godinu.

Otvorenost u planiranju aktivnosti doprinijet će stvaranju prilika za međusobu suradnju svih nastavnika (strukovnih i općeobrazovnih) za zajednički rad. Takav način planiranja doprinosi prepoznatljivosti strukovnih škola i razlikama među njima.

RBR	Okvirno vrijeme	Aktivnost	Nositelji aktivnosti	Mjerljivi pokazatelji
1.	lipanj	Odrediti fond sati za svaki modul prema prostornim i kadrovskim mogućnostima škole	Nadležna stručna vijeća škole	Izrađen dio dokumenta KUSO-a vezan za fond sati nastave modula
2.	lipanj/srpanj	Distribucija nastave Dogovoriti broj sati vođenog učenja i učenja temeljenog na radu za svaki SIU, odnosno modul	Voditelji školskih stručnih vijeća Nadležna stručna vijeća škole	Izrađena distribucija nastave po modulima i SIU-ima za svakog nastavnika Određen broj sati vođenog učenja i učenja temeljenog na radu za svaki SIU
3.	lipanj/srpanj	Predložiti aktivnosti kojima će se realizirati modul	Nastavnici koji realiziraju suradnju	Izrađen konkretan prijedlog aktivnosti – predan Školskom timu za izradu KUSO-a
4.	srpanj	Dogovoriti materijalne uvjete realiziranja suradnje	Nastavnici koji realiziraju suradnju Voditelji stručnih vijeća škole	Određen laboratorij i oprema za vođeno učenje, a za učenje temeljeno na radu određen poslodavac, RCK ili školska radionica (preporuka je da barem jedan ishod u svakom SIU bude kod poslodavca ili u RCK)
5.	srpanj	Izrada rasporeda sati po nastavnicima i razredima	Satničar	Izrađen raspored
6.	kolovoz	Izrada konačnog dokumenta KUSO-a	Voditelji stručnih vijeća škole, stručni suradnici, ravnatelj	Izrađen KUSO za novu školsku godinu
7.	kolovoz/rujan	Dogovoriti dinamiku rada projektne nastave i definirati datume do kojih pojedina etapa projekta mora biti napravljena Dogovoriti načine vrednovanja	Nastavnici koji realiziraju suradnju	Utvrđen način vrednovanja svakog SIU-a i donošenja zaključne ocjene (svaki SIU čini dio buduće zaključne ocjene modula) Unesene bilješke u e-Dnevnik

Tablica 6. Prijedlog koraka potrebnih za planiranje suradnje nastavnika i izradu kurikuluma ustanove

9. Primjeri realizacije modula i skupova ishoda učenja kroz projektnu nastavu u sektoru Moda, tekstil i koža

Projektna nastava u sektoru Moda, tekstil i koža obuhvaća interdisciplinarni pristup učenju i poučavanju. Realizira se istraživačkim pristupom u simuliranom radnom procesu ili učenjem temeljenom na radu u modnom svijetu. Fokus nastave je na projektima „od ideje do realizacije i prodaje kupcu“ modnih proizvoda ili usluga te radu na projektnim fazama ili aktivnostima ovisno od postavljenog cilja (npr. dizajniranja, kostruiranja, komunikacije, savjetovanja kupca i sl.).

Projektne aktivnosti za učenika počinju upoznavanjem s okvirnim temama (npr. angažirana moda, ekologija, umjetnost itd.) iz modula i skupa ishoda učenja iz strukovne kvalifikacije. On ima mogućnost sam kreirati svoju projektну temu (npr. Kreiranje kolekcije modnog dizajna na temu skulpturalne forme – društveno angažirana moda u ekološki orientiranim modnim inicijativama i sl.). U projektnoj nastavi samostalno ili u suradnji s drugim učenicima, razvija vještine planiranja, organizacije i provđbe projekta, izrade prototipa, marketinške strategije predstavljanja, komunikacije, savjetovanja, prodaje modnog proizvoda i usluga te niz drugih aktivnosti. Projektna nastava potiče stvralaštvo, timski rad i priprema ih za dinamičan modni svijet.

Učenici su zainteresirani za projektni rad radi toga što:

- imjau priliku raditi na temama za koje su zainteresirani pa su više motivirani
- usvajaju ishode učenja vlastitim tempom
- jasno vide primjenu i korist od ranijih stičenih ishoda učenja i usvajanje novih
- povezuju znanje i primjenu vještina u simuliranim uvjetima ili učenjem temeljenom na radu u modnom svijetu
- razvijaju poduzetništvo, inovativnost i kreativnost te sve međupredmetne teme.

Projektnom nastavom učenici stječu:

1. Praktične vještine vezane za dizajn, izbor materijala, konstruiranje i modeliranje, izradu, prezentaciju, komunikaciju, savjetovanje, prodaju i ostale sektorske vještine. One im omogućuju razumijevanje potreba potrošača, razvoj osobnih kreativnih ideja i pretvaranje istih u stvarne moderne proizvode i usluge.
2. Timski rad na projektima potiče suradnju među učenicima. Oni uče kako uspješno komunicirati, dijeliti aktivnosti i zajednički raditi prema istom cilju.
3. Kritičko razmišljanje razvijaju analiziranjem i vrednovanjem različitih aspekata svojih projekata. Samoprocjenom i povratnim informacijama nastavnika - mentora, profesionalaca iz modnog svijeta i drugih učenika uče kako poboljšati neke od svojih aktivnosti dizajniranja, izrade, predstavljanja, komunikacije, savjetovanja i prodaje svojih modnih proizvoda i usluga.
4. Inovativnost i kreativnost radom na projektima.
5. Priprema za ulazak u modni svijet razvija se radom na projektima te učenici dobivaju uvid u tržišne trendove, tehnološke inovacije i poslovne aspekte modne industrije.
6. Samopouzdanje uspješnim završavanjem projekta.
7. Povezanost s modnom industrijom.

Priprema nastavnika za projektnu nastavu u sektoru Moda, tekstil i koža ključna je za uspješno vođenje projekata i maksimiziranje koristi za učenike. Evo nekoliko koraka koje nastavnici mogu koristiti za pripremu modnih projekata:

1. Upoznavanje sa standardom zanimanja, standardom kvalifikacije i strukovnim kurikulumom radi razumijevanja modula, skupa ishoda učenja i ishoda učenja za projektnu nastavu.
2. Uvod u najnovije modne trendove, tehnološke inovacije, tržišne potrebe potrošača i izazove kako bi bili informirani mentori.

3. Uspostavljanje voditelja i nastavničkog projektnog tima od strukovnih, a i općeobrazovnih nastavika koji doprinose realizaciji ishoda učenja za projekt.
4. Definiranje jasnih ciljeva projekta analizom ishoda učenja koje učenici trebaju postići. Ciljevi trebaju biti povezani s aktivnostima i vrednovanjem za učenja/kao učenje i naučenoga.
5. Koncepcijski osmisliti okvirne teme projekata u skladu s modulom, skupovima ishoda učenja iz strukovne kvalifikacije, najnovijim modnim trendovima, tehnološkim inovacijama i tržišnim potrebama potrošača.
6. Organizacijski dobro pripremiti aktivnosti i faze projekta koje učenici trebaju poduzeti kako bi uspješno završili projekt. Odrediti vremenski okvir, raspored, mjesto rada i način evaluacije napretka učenika.
7. Identificiranje potrebnih resursa kao što su materijali, strojevi, alati i sl. i profesionalaca iz modne industrije koji mogu pružiti dodatnu podršku i stručno znanje i vještine.
8. Pripremanje nastavnih materijala za učenike kao što su upute, vodiči, primjeri i reference. Ovi resursi će im pomoći da bolje razumiju ciljeve, faze rada i aktivnosti projekta, a primjereno predznanjima, mogućnostima i profesionalnim interesima učenika.
9. Fleksibilnost za prilagodbu planova faza rada prema potrebama učenika. Projektna nastava može se razvijati u neočekivanim smjerovima, stoga je važna prilagodljivost nastavnika.
10. Uspostavljanje mentorstva učenicima za poticanje kreativnosti, potpore i kritičkog razmišljanja. Osiguravanje redovite podrške učenicima tijekom projekta.
11. Planiranje vrednovanja aktivnosti (vrednovanje za učenje/kao učenje i naučenog) te evaluacije istih.
12. Refleksija: Nakon završetka projekta, planirati provedbu refleksije s učenicima (razgovor o njihovom iskustvu, izazovima, postignućima i mogućnostima poboljšanja).

9.1. Primjer realizacije skupa ishoda učenja „Dizajn i izrada mini kolekcije ženske odjeće prema sezoni i modnom trendu“ u modulu „Ženska casual i sportska modna odjeća“ projektnom nastavom u 2. razredu strukovnog kurikuluma za stjecanje kvalifikacije modni krojač

Skup ishoda učenja Dizajn i izrada mini kolekcije ženske odjeće prema sezoni i modnom trendu koji pripada strukovnom kurikulumu za stjecanje kvalifikacija modni krojač/modna krojačica koristit će se kao primjer realizacije jednog skupa ishoda učenja kroz suradnju strukovnih nastavnika i nastavnika općeobrazovnih predmeta hrvatskog jezika i stranog jezika. On se realizira u drugom razredu od početka prosinca do kraja siječnja i traje 5 tjedana. Tijekom izvedbe SIU „Dizajn i izrada mini kolekcije ženske odjeće prema sezoni i modnom trendu“ naglasak je na jednom ishodu učenja: Prezentirati izrađenu mini kolekciju trendovske ženske odjeće. Među nastavnicima je potrebno i precizno vremensko planiranje.

U projektu Dizajn i izrada mini kolekcije ženske odjeće prema sezoni i modnom trendu nastavnici općeobrazovnih predmeta će sudjelovati u dvije projektne aktivnosti: Istraživanje modnih trendova i Priprema prezentacije projektnih aktivnosti.

Nastavnici hrvatskog i stranog jezika mogu doprinijeti projektnoj nastavi "Dizajn i izrada mini kolekcije ženske odjeće prema sezoni i modnom trendu" na nekoliko načina:

- s učenicima mogu istražiti terminologiju vezanu uz vrste odjeće, materijale, krojeve, boje i uzorke aktualnog trenda ili sezone,
- pružati pomoć u pripremi jezično točne, uvjerljive i primjerene prezentacije namjenjene ciljanoj skupini i komunikaciji projektnih aktivnosti.
- pružati pomoć u istraživanju modnih trendova na lokalnoj i globalnoj razini te analizi i interpretaciji istih,

- pomoć u pisanju opisa i interpretacije osobnih dizajnerskih ideja,
- poticanje razvoja vještina komunikacije.

Suradnjom s nastavnicima hrvatskog i stranog jezika, učenici će dobiti podršku u jezičnom aspektu projektnih aktivnosti te će naučiti kako učinkovito komunicirati i prenosi svoje dizajnerske ideje drugima.

Vrednovanje aktivnosti Istraživanje modnih trendova i Priprema prezentacije projektnih aktivnosti u okviru projekta Dizajn i izrada mini kolekcije ženske odjeće prema sezoni i modnom trendu.

Vrednovanje za učenje: praćenje napretka učenika tijekom aktivnosti i njihove sposobnosti primjene stičenih vještina i znanja u modnom svijetu, procjena jasnoće i efikasnosti istraživanja modnih trendova i pripreme prezentacije projektnih aktivnosti.

Vrednovanje kao učenje: samovrednovanje/samoprocjena osobne snage i slabosti tijekom projektne nastave, samorefleksija osobnih dostignuća i područja za poboljšanje, vršnjačko vrednovanje istraživanja modnih trendova i pripreme prezentacije projektnih aktivnosti.

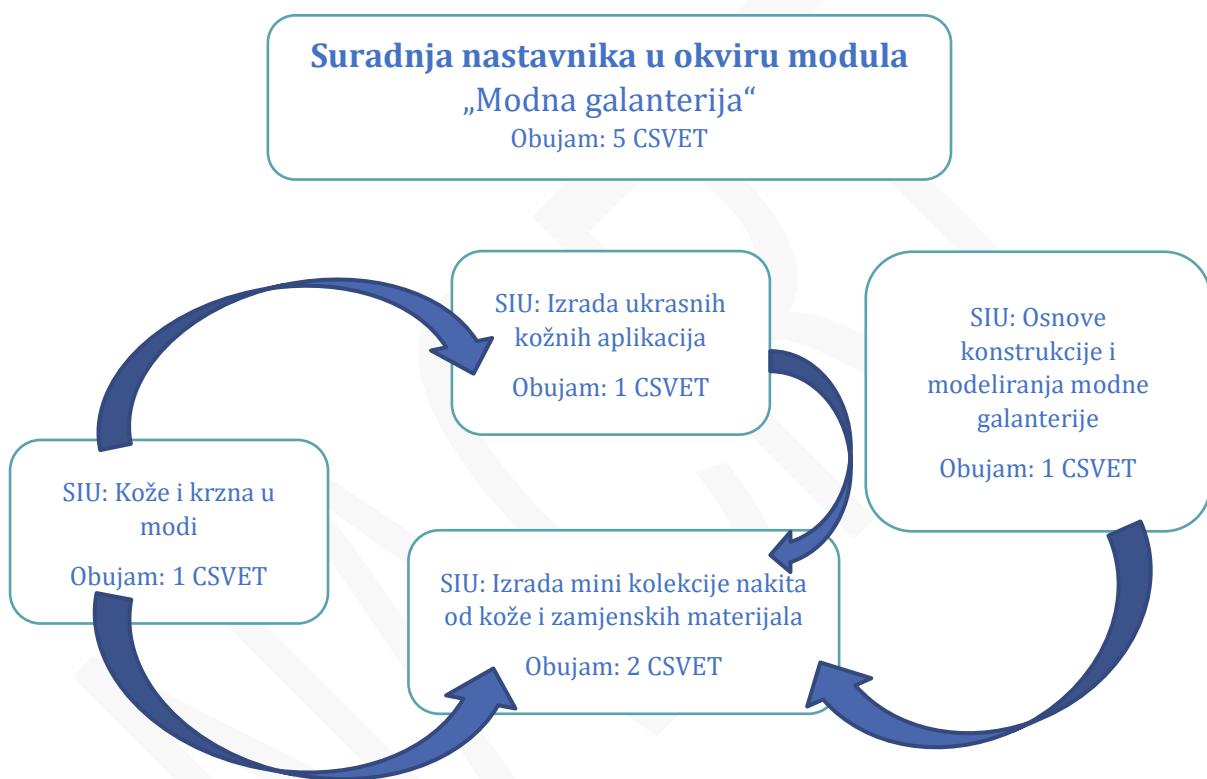
Vrednovanje naučenog: vrednovanje usvajanja ključnih koncepta i vještina istraživanja modnih trendova i pripreme prezentacije projektnih aktivnosti temelji se na (demonstraciji razumijevanja modnih trendova haljina, bluza, ženska jakna i ogrtač i dizajn varijacije i pripremi prezentacije projektnih aktivnosti).

Demonstracija razumijevanja modnih trendova: analiza karakteristika i stilove koji su prisutni u suvremenim modnim kolekcijama haljina, bluza, ženska jakna i ogrtač i dizajn varijacije.

Priprema prezentacije projektnih aktivnosti: korištenje pravilne gramatike, pravopisa i sintakse u izradi prezentacije, jasnoća, točnost i profesionalnost izražavanja (pisano, verbalno, i vizualno) na hrvatskom standardnom jeziku; uspješnost prijevoda prezentacije na strani jezik s ciljem komunikacije s publikom koja ne govori hrvatski jezik.

9.2 Primjer realizacije modula „Modna galerija“ u 1. razredu strukovnih kurikuluma za stjecanje svih sektorskih kvalifikacija 4.1 razine

Modul „Modna galerija“ koji pripada strukovnim kurikulumima za stjecanje kvalifikacija *modni krojač*, *modni asistent u prodaji i modni galerijer* koristit će se kao primjer realizacije jednog modula kroz suradnju više strukovnih nastavnika. On se realizira u prvom razredu od početka nastavne godine i traje 13 tjedana. Sastoji se od 4 skupa ishoda učenja (u dalnjem tekstu: SIU) koje može realizirati jedan nastavnik, ali i 3 različita nastavnika između kojih je potrebna suradnja. Načelno 1 CSVET bod je proporcionalan od 15 do 25 sunčanih sati učenja.

Slika 22. Struktura modula „Modna galerija“

Načini stjecanja ishoda učenja (od -do, postotak)	Vođeni proces učenja i poučavanja	Oblici učenja temeljenog na radu	Samostalne aktivnosti učenika
	30-40 %	40-50 %	10-20 %

Slika 23. Izvadak iz strukovnog kurikuluma Modni galerijer/ Modna galeristica, 4.1. u modulu Modna galerija u 1. razredu

Načini stjecanja ishoda učenja određeni su u okviru fleksibilnih postotaka. To znači da se ishodi u modulu Modna galerija stječu npr. 30% vođenim procesom učenja, 50% učenjem temeljenom na radu i 20% samostalnim aktivnostima učenika ili npr. 40% vođenim procesom učenja, 40% učenjem temeljenom na

radu i 20% samostalnim aktivnostima učenika. Za konkretnu školsku godinu ti postotci moraju biti određeni i upisani u kurikulum USO kao i ukupan fond sati modula Modna galanterija.

Aktivnosti projektnе nastave

U nastavku će biti prikazan primjer projektne suradnje na način da se četiri SIU i njima pripadajući ishodi integriraju u projektne aktivnosti. Svaki nastavnik samostalno realizira aktivnosti koje spadaju u pojedini SIU, ali poštujući dogovorenu dinamiku i principe suradnje.

Nastava realizirana kroz projektne aktivnosti omogućuje ujednačeno vrednovanje jer učenik radi na svom projektu i povezuje različite SIU u jednu logičnu cjelinu (modul). Dodatna vrijednost ovakve projektne suradnje je mogućnost usvajanja novih ishoda učenja u nekom budućem modulu kroz nadogradnju postojećih projektnih aktivnosti.

Skup ishoda učenja: Kože i krvna u modi	Skup ishoda učenja: Osnove konstrukcije i modeliranja modne galanterije	Skup ishoda učenja: Izrada ukrasnih kožnih aplikacija	Skup ishoda učenja: Izrada mini kolekcije nakita od kože i zamjenskih materijala
Obujam SIU: 1 CSVET	Obujam SIU: 1 CSVET	Obujam SIU: 1 CSVET	Obujam SIU: 2 CSVET
Ishodi učenja	Ishodi učenja	Ishodi učenja	Ishodi učenja
Razlikovati vrste kože i krvna za izradu modnih proizvoda	Analizirati modnu galanteriju prema vrsti i sastavnim dijelovima	Pripremiti radni prostor u skladu sa zakonskim propisima o zaštiti na radu za strojno šivanje	Provjeriti sigurnost rada u izvođenju radnih operacija izrade nakita od kože i zamjenskih materijala
Razvrstati, gotove kože i krvna prema svojstvima, kvaliteti i namjeni	Komentirati osnovna pravila konstrukcije i modeliranja modne galanterije	Iskrojiti kožne aplikacije stiliziranih biljnih motiva	Analizirati tehnike izrade nakita od kože i zamjenskih materijala
Objasniti faze prerade kože i krvna	Konstruirati proizvod modne galanterije primjenom pravila tehničkog i konstrukcijskog crtanja	Koristiti alate i uređaje za izradu kožnih aplikacija	Krojiti ručno ili strojno sastavne dijelove nakita od kože i zamjenskih materijala
Razlikovati zamjenske materijale za kožu i krvna	Izraditi konstrukcijsku skicu modela (osnovu modela) zadanog galanterijskog proizvoda	Koristiti tehnike ručnog šivanja za aplikacije u modnoj galanteriji	Odabratи pripremne operacije za modele nakita od kože i zamjenskih materijala
	Modelirati zadani model galanterije na osnovu konstrukcijske skice modela ili konstrukcijskog crteža	Koristiti univerzalne šivaće strojeve za strojno šivanje aplikacija na ciljani proizvod modne galanterije	Sastavlјati dijelove sukladno tehnološkim zahtjevima izrade nakita od kože i zamjenskih materijala

	Navesti vrste šablonu za modnu galeriju	Izraditi aplikacije stiliziranih životinjskih motiva	Ugraditi metalnu galeriju prema namjeni modela
		Izraditi višedijelne aplikacije apstraktnih ili geometrijskih motiva	Doraditi gotove modne dodatke
		Primijeniti osnove održavanja stroja za šivanje	Izdvojiti ostatke materijala nakon izrade mini kolekcije nakita od kože i zamjenskih materijala
			Održavati radni prostor čistim i urednim

Tablica 7. Ishodi učenja za sva četiri SIU-a modula „Modna galerija“

Za realizaciju modula „Modna galerija“ i u svrhu stjecanja svih ishoda učenja nastavnici će odabrati projektnu nastavu.

Svi nastavnici će na početku nastave s učenicima dogovoriti:

- Temu, sadržaj i cilj projektnih aktivnosti
- Dinamiku projektnih aktivnosti vezanih uz određeni SIU-a (nastavnici će predstaviti vremenske okvire unutar kojih trebaju realizirati pojedine aktivnosti i pripadajuće ishode)
- Mjesto realizacije projektne nastave
- Način vođenja dokumentacije (portfolio, elaborat i sl.)
- Načine vrednovanja (formativnim vrednovanjem će nastavnici usmjeravati učenike tijekom rada na projektnom zadatku, a svaki SIU ima i sumativno vrednovanje). Na kraju posljednjeg SIU-a će učenik prezentirati svoje rješenje projektnog zadatka pred svim nastavnicima modula Modna galerija. Nakon prezentacije nastavnici koji sudjeluju u realizaciji modula će dogovoriti zaključnu ocjenu za učenika.
- Kako u ovom primjeru SIU imaju različit obujam, nastavnici mogu primijeniti način zaključivanja ocjene opisanog u točki 7.2. (zaključivanje ocjena)

Radna situacija

Tvrtka „Bijoux“ bavi se prodajom modne galerije i nakita od kože i zamjenskih materijala, naručila je kolekciju personaliziranih torbica za mobitele i s njima usklađenog nakita s namjerom prodaje kolekcije na domaćem i inozemnom tržištu.

Aktivnost 1: U razgovoru s klijentom potrebno je utvrditi potrebe i zahtjeve tvrtke „Bijoux“ u pogledu dizajna, funkcije, materijala, količine i rokova isporuke.

Aktivnost 2: Izraditi dizajnerska rješenja u skladu sa zahtjevima klijenta te ih prezentirati klijentu i dogovoriti modele za izradu.

Aktivnost 3: Odabrati osnovne i pomoćne materijale za izradu kolekcije.

Aktivnost 4: Konstruirati dijelove modela i izraditi šablone za krojenje

Aktivnost 5: Izraditi aplikaciju (npr. logo tvrtke) za modele torbica, izraditi torbice, te nakit.

Aktivnost 6: Prezentirati kolekciju klijentu.

Naslovna strana portfolija

Projekt:

Izrada kolekcije personaliziranih torbica za mobitele i s njima usklađenog nakita

Modul:

MODNA GALANTERIJA

Skupovi ishoda učenja:

Kože i krvna u modi

Osnove konstrukcije i modeliranja modne galanterije

Izrada ukrasnih kožnih aplikacija

Izrada mini kolekcije nakita od kože i zamjenskih materijala

Naziv tvrtke / škole:

Sjedište:

Ime i prezime učenika:

Školska godina 2023./2024.

SIU Kože i krvna u modi

U prvom SIU učenik kroz projektne zadatke odabire osnovni i pomoći materijal

Razvrstati kože i krvna za izradu modnih proizvoda prema svojstvima, kvaliteti i namjeni:

Vrsta kože/krvna	Način prerade	Osnovna svojstva	Kvaliteta	Namjena

Navesti zamjenske materijale za kožu i krvna: _____

Odabrati potreban materijal poštujući kriterije kvalitete, dostupnosti, estetskih i funkcionalnih zahtjeva te ekološku prihvatljivost (s obzirom na način prerade/dobivanja).

Uzorci materijala za izradu kolekcije

Obrazloženje odabira

SIU Osnove konstrukcije i modeliranja modne galanterije

U drugom SIU kroz projektni zadatak učenik skicira kolekciju personaliziranih torbica za mobitele, konstruira modele te izrađuje potrebne šablone

SKICE KOLEKCIJE TORBICA ZA MOBITELE I KONSTRUKCIJSKU SKICU MODELA

Skica modela 1.	Tehnički crtež i opis modela 1.
Skica modela 2.	Tehnički crtež i opis modela 2.
Skica modela 3.	Tehnički crtež i opis modela 3.

Konstrukcija torbice za mobitel:

Konstrukcija vanjskih dijelova

Konstrukcija podstavnih dijelova

Šabljone za krojenje:

Šabljone za krojenje vanjskih dijelova

Šabljone za krojenje podstavnih dijelova

SIU Izrada ukrasnih kožnih aplikacija

U trećem SIU učenik crta motive aplikacija, iskrojava i učvršćuje aplikacije različitim tehnikama te šije torbicu odgovarajućom tehnikom..

Crteži aplikacija:

1.

2.

3.

Opis postupka izrade:

Opis odabrane tehnike ugradnje aplikacija:

Potrebni strojevi, alati, materijali i pribor:

Redoslijed operacija rada u procesu izrade torbice za mobitel:

Br. operacije rada	Naziv operacije rada	Sredstvo rada

SIU Izrada mini kolekcije nakita od kože i zamjenskih materijala

U četvrtom SIU učenici će nacrtati mini kolekciju nakita od kože, odabrati odgovarajuću tehniku rada i izraditi nakit od ostataka materijala korištenog za izradu torbica za mobitele.

Crteži nakita od kože

1.

2.

3.

Opis tehnike izrade nakita od kože:

Fotografija izrađenog nakita od kože s pripadajućom torbicom za mobitel

1.

2.

3.

IZRADA PREZENTACIJE

Ustanova za strukovna obrazovanje

NAZIV PROJEKTA

Učenik:

Mentori:

Mjesto i datum:

Prijedlog sadržaja:

Slike kolekcije

Opis kolekcije

Osnovni i pomoćni materijal

Specifičnosti izrade kolekcije

Zaključak

VREDNOVANJE AKTIVNOSTI PROJEKTNE NASTAVE

Vrednovanje za učenje: Nastavniku strukovnog predmeta može pomoći ova tablica:

Elementi procjene	Potpuno	Djelomično	Potrebno doraditi
Učenik se pripremio za projektnu nastavu prema uputama profesora			
Učenik surađuje s ostalim učenicima tijekom timskog rada i izvršava svoj dio zadatka			
Učenik sudjeluje u prezentaciji dobivenih rezultata			
Učenik provodi vršnjačko vrednovanje i samovrednovanje			

Vrednovanje kao učenje: U vrednovanju timskog rada unutar svojeg tima učeniku može pomoći ova tablica:

Elementi procjene	Potpuno	Djelomično	Potrebno doraditi
Uspješno smo izvršili projektne aktivnosti			
Svaki član tima je dao maksimalan doprinos rješenju projektnih aktivnosti			
Projektna aktivnost je zahtijevala sudjelovanje svih članova tima			
Svi članovi tima su međusobno uvažavali tuđa mišljenja			
Zadovoljan/zadovoljna sam osobnim doprinosom rješenju projektnih aktivnosti			
Sviđa mi se ovakav način učenja i poučavanja			

Vrednovanje kao učenje (vršnjačko vrednovanje): U vrednovanju rada drugih timova učeniku može pomoći ova tablica:

Elementi procjene	Potpuno	Djelomično	Potrebno doraditi
Kvaliteta sadržaja projektnih aktivnosti			
Organizirani su kao tim, svaki član je sudjelovao u radu			
Kvaliteta javne prezentacije			
Kvaliteta sadržaja projektnih aktivnosti			

Vrednovanje naučenog: Preporučuje se da nastavnik uzme u obzir vršnjačko vrednovanje učenika iz prethodne tablice, a pri vrednovanju realizacije elemenata procjene može se poslužiti sljedećim tablicama:

Elementi procjene strukovnih nastavnika za SIU Kože i krvna u modi	Potpuno	Djelomično	Potrebno doraditi
Razvrstava različite vrste koža i krvna			
Opisuje svojstva, ocjenjuje kvalitetu i određuje namjenu pojedinih vrsta koža i krvna			
Objašnjava postupke prerade kože i krvna			
Uspoređuje prednosti i nedostatke zamjenskih materijala za kožu i krvno			

Elementi procjene strukovnih nastavnika za SIU Osnove konstrukcije i modeliranja modne galanterije	Potpuno	Djelomično	Potrebno doraditi
Opisuje modnu galanteriju i sastavne dijelove			
Objašnjava pravila konstrukcije i modeliranja modne galanterije			
Konstruira vanjske i podstavne dijelove proizvoda modne galanterije			
Modelira proizvode kožne galanterije prema skici modela			
Izrađuje šablonе potrebne za izradu proizvoda kožne galanterije			

9.3 Primjer suradnje nastavnika mode i općeobrazovnih nastavnika: hrvatskog i stranog jezika u 1. razredu svih sektorskih kvalifikacija 4.2 razine

Skup ishoda učenja „Modna terminologija“ (u dalnjem tekstu: SIU) iz modula „Kultura mode i odijevanja“ za sve sektorske kvalifikacije 4.2 razine HKO -a (*modni tehničar, modni CAD dizajner, dizajner modnih dodataka, računalni dizajner tečstila, modni laboratorijski tehničar i dizajner modne komunikacije*) koristit će se kao primjer realizacije projektne nastave kroz suradnju strukovnog nastavnika i općeobrazovnih nastavnika na stjecanju zajedničkih i strukovnih ishoda učenja.

SIU se realizira u prvom razredu na početku nastavne godine i traje 4 tjedna. Sastoji se od 4 ishoda učenja (u dalnjem tekstu: IU) koje može realizirati jedan nastavnik modne struke, ali i nastavnik hrvatskog jezika i stranog jezika za stjecanje strukovnih ali i općeobrazovnih IU. Načelno 1 CSVET bod je proporcionalan od 15 do 25 sunčanih sati učenja.

Načini stjecanja ishoda učenja (od - do, postotak)	Vođeni proces učenja i poučavanja	Oblici učenja temeljenog na radu	Samostalne aktivnosti učenika/polaznika
	20-30%	50-60%	10-20%

Slika 24. Izvadak iz strukovnih kurikuluma sektora Moda, tečstil i koža, 4.2 razine HKO-a u modulu „Kultura mode i odijevanja“ u 1. razredu

Aktivnosti projektne nastave

U nastavku će biti prikazan primjer projektne suradnje na način da se SIU i njima pripadajući ishodi integriraju u projektne aktivnosti. Svaki nastavnik samostalno realizira aktivnosti koje spadaju u pojedinom ishodu učenja u SIU, ali poštujući dogovoren dinamiku i principe suradnje.

Nastava realizirana kroz projektne aktivnosti omogućuje ujednačeno vrednovanje jer učenik radi na svom projektu i povezuje različite IU u jednu logičnu cjelinu (SIU). Dodatna vrijednost ovakve projektne suradnje je mogućnost usvajanja novih ishoda učenja u nekom budućem modulu kroz nadogradnju postojećih projektnih aktivnosti.

Suradnja nastavnika mode i općeobrazovnih nastavnika na stjecanju ishoda učenja u okviru modula „Kultura mode i odijevanja“ u SIU „Modna terminologija“, 1 CSVET i općeobrazovnih ishoda učenja u projektnoj nastavi u 1. razredu svih sektorskih kvalifikacija 4.2 razine

Nastavnik mode

IU 1: Identificirati temeljne modne pojmove

Nastavnik mode i stranog jezika

IU 2: Razlikovati strane/tuđe riječi i posuđenice u suvremenoj modnoj terminologiji hrvatskog jezika

Npr. Engleski jezik: A. Komunikacijska jezična kompetencija

SŠ (1) EJ A.1.1. Analizira jednostavan prilagođen ili izvoran tekst srednje dužine pri slušanju i čitanju.

Nastavnik mode i stranog jezika

IU 3: Interpretirati pravilno modne pojmove: vizualno, pisano i verbalno

IU 4: Primijeniti modnu terminologiju u predstavljanju modnih proizvoda

IU: SŠ HJ A.1.1.

Učenik opisuje i pripovijeda u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.

Legenda: Plavi IU: nastavnik mode, Crveni IU: nastavnik stranog jezika, Zeleni IU: nastavnik hrvatskog jezika

Slika 25. Prikaz suradnje nastavnika Mode i općeobrazovnih predmeta

Prilog 1: Prijedlog organizacije odgojno-obrazovnog rada u strukovnom kurikulumu za stjecanje kvalifikacije modni asistent u prodaji

OPĆEOBRAZOVNI DIO	NAZIV MODULA/NASTAVNOG PREDMETA	RASPORED CSVET PO RAZREDIMA						UKUPNO CSVET					
		1. RAZRED	CSVET	2. RAZRED	CSVET	3. RAZRED	CSVET						
	HRVATSKI JEZIK	105	6	105	6	96	6	18					
	STRANI JEZIK	70	4	70	4	64	4	12					
	TJELESNA I ZDRAVSTVENA KULTURA	70	2	70	2	64	2						
	POVIEST	70	3					3					
	VJERONAUKE/ETIKA	35	1	35	1	35	1	3					
	UKUPNO OPĆEOBRAZOVNI DIO	350	16	280	13	259	13	42	od	do	procjena	od	do
OBVEZNI STRUKOVNI MODULI	OSNOVNE TEHNIKE MODNOG OBLIKOVANJA S PRIMJENOM	175	7						35	52	35	87	105
	ŽENSKI MODNI KLASICI	100	4						40	50	40	30	50
	MATEMATIKA U STRUCI	70	4							70			
	INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKA TEHNOLOGIJA U MODI	70	3							70			
	MODNI MARKETING I KOMUNIKACIJA	70	3						21	28	21	28	49
	OSNOVE MODE I MODNOG DIZAJNA	140	6						42	70	42	56	98
	MODNA TRGOVINA I UREĐENJE PRODAJNOG PROSTORA	100	4						20	30	20	40	80
	MODNA GALANTERIJA	125	5						38	50	38	50	87
	KULTURA MODNIH MATERIJALI I EKOLOŠKA PRIHVATLJIVOST			70	4				14	28	14	28	56
	MODNA I EUROPSKI IDENTITETI			70	3				14	21	14	28	56
	DIGITALNI ALATI U MODNOM POSLOVANJU			100	4				10	20	10	60	90
	VIZUALIZACIJA I UREĐENJE MODNOG PRODAJNOG PROSTORA			200	8				40	60	40	80	120
	IZAZOVI MODNE PRODAJE			175	8				35	52	35	70	140
	TRENDOVI MODNOG TRŽIŠTA			70	3				14	28	14	35	56
	KULTURA, TRENDNOVI I KOMUNIKACIJA U MODI			70	4				14	21	14	28	56
	TEHNIKE DEKORATIVNOG OBLIKOVANJA Tkanina			70	4				7	14	7	42	63
	DRAPIRANJE I KONSTRUKCIJA ELEMENATA ŽENSKE ODJEĆE			125	5				25	37	25	62	100
	MODNI MATERIJALI I TRENDJOVI					100	3		20	40	20	40	80
	MODNI DIZAJN					70	3		14	28	14	28	56
	ŽENSKA KLASIČNA ODJEĆA: HALJINA I BLUZA					100	4		20	30	20	50	80
IZBORNI STRUKOVNI MODULI	MUŠKA ODJEĆA: HLACE, KOŠULJA I BLEŽEZER					175	7		35	52	35	87	140
	MODNO SAVIJEТОVANJE					70	4		7	14	7	42	63
	SUVREMENE I DRŽIVE PRODAJNE STRATEGIJE					70	3		14	21	14	28	56
	PODUZETNIŠTVO, PROMOCIJE I KARIJERE U MODI					140	8		28	56	28	70	112
	ARANŽIRANJE MODNOG PRODAJNOG PROSTORA					175	7		17	35	17	105	158
	MODNO ASISTIRANJE U PRODAJI					70	4		7	14	7	35	63
	UKUPNO OBVEZNI STRUKOVNI MODULI		36		43		43						
	KREATIVNI PROCESI U REЦИКЛИRANJU I DIZAJNU ODJEĆE		140	8									
	MODNI ASORTIMAN I UREĐENJE PRODAJNOG PROSTORA		140	8									
	KREATIVNI PROCESI U PROIZVODNJI MALIH TORBICA		140	8									
	MODA U VIRTUALNOM OKRUŽENJU		70	4									
	POSLOVNI STRANI JEZIK: KOMUNIKACIJA U POSLOVNOM OKRUŽENJU		70	4									
	DIGITALNI ALATI		70	4									
	LIKOVNA UMJETNOST		70	4									
	MODNA FOTOGRAFIJA			70	4								
	PLANIRANJE MODNE REVJUE			70	4								
	POSLOVNI STRANI JEZIK: MODNA TERMINOLOGIJA I POSLOVNI RAZGOVOR			70	4								
	LIKOVNA UMJETNOST U STRUCI			70	4								
	DIGITALIZACIJA U MODNOM POSLOVANJU						70	4					
	POSLOVNI STRANI JEZIK: SLOŽENE LEKSIČKE STRUKTURE							70	4				
	UKUPNO IBORNİ MODULI		140	8	70	4	70	4					14
	UKUPNO STRUKOVNI DIO		990	43	1020	47	1040	47					
	SATI UTR PO GODINI		528		751		822						2101
	UKUPNO KVALIFIKACIJA		1340		1300		1299						
		1120	60	1120	60	1024	60						

Razine	Znanja		Vještine			Samostalnost	Odgovornost
	Činjenična	Teorijska	Spoznajne	Psihomotoričke	Socijalne		
8	Kreiranje i vrednovanje novih činjenica u dijelu područja znanstvenih istraživanja što dovodi do pomicanja granica znanja	Kreiranje i vrednovanje novih teorijskih znanja u dijelu područja znanstvenih istraživanja što dovodi do pomicanja granica znanja		Kreiranje te analiziranje i vrednovanje novih predloženih specijaliziranih pokreta i novih metoda, instrumenata, alata i materijala	Kreiranje novih društvenih i civilizacijski prihvaćenih komunikacija i suradnje sa skupinama različitih opredjeljenja i naroda	Izražavanje osobnoga profesionalnog i etičkog autoriteta te trajna predanost istraživanjima i razvoju novih ideja ili procesa	Preuzimanje etičke i društvene odgovornosti za uspješnost provođenja istraživanja, za društvenu korisnost rezultata istraživanja te za moguće društvene posljedice
7	Vrednovanje činjenica do poznatih granica nekog područja (rada ili istraživanja) kao i do dodirnih granica s drugim područjima koja mogu biti temelj znanstvenoga istraživanja u dijelu toga područja	Vrednovanje teorijskih znanja do poznatih granica nekog područja (rada ili istraživanja) kao i do dodirnih granica s drugim područjima koja mogu biti temelj znanstvenoga istraživanja u dijelu toga područja	Apstraktna kreativna razmišljanja (potrebna u istraživanju za razvijanje novih znanja i procedura te za integriranje različitih područja)	Izvođenje složenih pokreta te složena upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala, kao i izrada složenih metoda, instrumenata, alata i materijala, potrebnih u istraživanjima i inovativnom procesu	Ostvarenje upravljanja te složenih komunikacija i suradnje u različitim društvenim skupinama i narodima u nepredvidivim uvjetima	Upravljanje složenim i promjenjivim uvjetima okruženja i odluke o njihovom mijenjanju	Preuzimanje osobne i timskе odgovornosti za strateško odlučivanje i uspješno provođenje i izvršenje zadataka u nepredvidivim uvjetima, te društvene i etičke odgovornosti tijekom izvršenja zadatka i posljedica rezultata tih zadatka
6	Vrednovanje činjenica unutar područja rada ili učenja od kojih je dio na rubovima poznatih granica	Vrednovanje teorijskih znanja unutar područja rada ili učenja od kojih je dio na rubovima poznatih granica	Apstraktna logička razmišljanja (potrebna za razvijanje rješenja apstraktnih problema) u nepredvidivim uvjetima	Izvođenje složenih pokreta te složena upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala u nepredvidivim uvjetima, kao i izrada složenih metoda, instrumenata, alata i materijala	Ostvarenje upravljanja te složenih komunikacija i suradnje u različitim društvenim skupinama u nepredvidivim uvjetima	Upravljanje stručnim projektima u nepredvidljivim uvjetima	Preuzimanje etičke i društvene odgovornosti za upravljanje i vrednovanje profesionalnoga razvoja pojedinaca i skupina u nepredvidivim uvjetima
5	Analiziranje i sintetiziranje činjenica kojima se stvara svijest o poznatim granicama područja rada ili učenja, te njihovo vrednovanje	Analiziranje i sintetiziranje teorijskih znanja kojima se stvara svijest o poznatim granicama područja rada ili učenja, te njihovo vrednovanje	Jednostavna apstraktna kreativna razmišljanja (potrebna za razvijanje rješenja apstraktnih problema) u djelomično nepredvidivim uvjetima	Izvođenje složenih pokreta te složena upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala u djelomično nepredvidivim uvjetima, kao i izrada jednostavnih metoda, instrumenata, alata i materijala	Ostvarenje upravljanja i složenih komunikacija i suradnje u skupini u djelomično nepredvidivim uvjetima	Sudjelovanje u upravljanju aktivnostima u djelomično nepredvidljivim uvjetima	Preuzimanje punе odgovornosti za upravljanje te ograničene odgovornosti za vrednovanje unaprijedivanja aktivnosti u djelomično nepredvidivim uvjetima
4	Analiziranje činjenica unutar područja rada ili učenja	Analiziranje teorijskih znanja unutar područja rada ili učenja	Jednostavna apstraktna logička razmišljanja (potrebna za odabir i primjenu relevantnih informacija u izvršenju skupa složenih specifičnih zadataka) u promjenjivim uvjetima	Izvođenje složenih pokreta te složena upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala (u izvršenju skupa složenih specifičnih zadataka) u promjenjivim uvjetima	Ostvarenje složenih komunikacija i suradnje u skupini u promjenjivim uvjetima	Izvršenje složenih zadataka i prilagodavanje vlastitoga ponašanja unutar zadanih smjernica u promjenjivim uvjetima	Preuzimanje djelomične odgovornosti za vrednovanje i unaprjeđenje aktivnosti u promjenjivim uvjetima
3	Primjenjivanje osnovnih činjenica u izvršavanju zadataka unutar područja rada ili učenja	Primjenjivanje osnovnih teorijskih znanja u izvršavanju zadataka unutar područja rada ili učenja	Jednostavna konkretna kreativna razmišljanja (potrebna za odabir i primjenu relevantnih informacija u izvršenju skupa složenih rutinskih zadataka) u poznatim uvjetima	Složena upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala u poznatim uvjetima	Ostvarenje složenih komunikacija i suradnje u skupini poznatim uvjetima	Izvršenje složenih zadataka i prilagodavanje vlastitoga ponašanja unutar zadanih smjernica u poznatim uvjetima	Preuzimanje odgovornosti za izvršenje složenih zadataka u poznatim uvjetima
2	Razumijevanje osnovnih činjenica u izvršavanju jednostavnih zadataka u području rada ili učenja	Razumijevanje osnovnih teorijskih znanja u izvršavanju jednostavnih zadataka u području rada ili učenja	Konkretna logička razmišljanja (potrebna za primjenu relevantnih informacija u izvršenju skupa jednostavnih zadataka) u poznatim uvjetima	Jednostavna upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala u poznatim uvjetima	Ostvarenje jednostavne komunikacije i suradnje s pojedinim osobama u poznatim uvjetima	Izvršenje jednostavnih zadataka pod stručnim neposrednim i povremenim vodstvom u poznatim uvjetima	Preuzimanje odgovornosti za izvršavanje jednostavnih zadataka i odnosa s drugima u poznatim uvjetima
1	Pamćenje općih činjenica	Pamćenje općih teorijskih znanja	Jednostavna konkretna logička razmišljanja (potrebna za izvršenje jednostavnih konkretnih zadataka) u poznatim uvjetima	Izvođenje jednostavnih rutinskih pokreta u poznatim uvjetima	Ostvarivanje općih pravila ponašanja u poznatim uvjetima	Izvršenje jednostavnih zadataka pod neposrednim stručnim i stalnim vodstvom u poznatim uvjetima	Preuzimanje odgovornosti za izvršavanje jednostavnih zadataka u poznatim uvjetima

Literatura:

Kurikulumi međupredmetnih tema:

Osobni i socijalni razvoj

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_153.html

Učiti kako učiti

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_154.html

Građanski odgoj i obrazovanje

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_217.html

Zdravlje

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_212.html

Poduzetništvo

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_157.html

Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_150.html

Održivi razvoj

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_152.html

Strategije za razvoj sektora Moda, tekstil i koža

- Strategija pametne specijalizacije RH 2016.-2020. (<https://wiki.srce.hr/download/attachments/2785292/Strategija%20pametne%20specijalizacije%20RH%202016.-2020.pdf?version=1&modificationDate=1465393463000&api=v2>)
- Industrijska strategija RH 2014-2020. (<https://wiki.srce.hr/download/attachments/2785281/Industrijska%20strategija%20RH%202014-2020.pdf?version=1&modificationDate=1465388171000&api=v2>)
- Strategiju razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013.-2020 (<http://eu-projekti.info/eu/wp-content/uploads/2014/11/Strategija-razvoja-poduzetni%C5%A1tva.pdf>)
- Strategija cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere u republici hrvatskoj 2016.-2020. (<http://www.mrms.hr/wp-content/uploads/2015/11/strategija-cpu-2016-2020.pdf>)
- Evropska strategija za pametan, održiv i uključiv rast - Europa 2020. (Evropska komisija, 2010 (<https://mzo.hr/sites/default/files/migrated/europa-2020.pdf>)
- Strategija razvoja poduzetništva žena u Republici Hrvatskoj 2014.-2020. (<http://www.europski-fondovi.eu/sites/default/files/dokumenti/SRP%C5%BD%20202014%20-%202020.pdf>)
- Strategija, obrazovanja, znanosti i tehnologije (http://www.hatz.hr/images/Sazetak_SOZT_k2.pdf)
- Strategija zaštite, očuvanja i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011.-2015. (https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//ZPPI/Strategije%20-%20OGP/kultura//STRATEGIJA_BASTINE_VRH.pdf)
- Open Your Mind: TEXTILE, CLOTHING, LEATHER AND FOOTWEAR (TCLF) SECTORS IN THE EU (<https://s4tclfblueprint.eu/wp-content/uploads/2021/02/brochure-english.pdf>)
- BLUEPRINT FOR SECTORAL COOPERATION ON SKILLS Textile/Clothing/Leather/Footwear (TCLF) (<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&publId=7973>)

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Za više informacija o EU fondovima posjetite web stranicu Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije: www.strukturnifondovi.hr.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.